

“Se voidaan ratkaista hiljaisella keskustelulla julkisen väittelyn sijaan”

Malesian etniset kysymykset *The Straits Times* -sanomalehdessä vuosina 1965–1969

Oulun yliopisto

Historiatieteet

Pro gradu -tutkielma

20.5.2021

Ida Azmi Helenius

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto.....	1
1. “Unelma sirpaleina”	16
1.1 Malesian liittovaltion synty.....	16
1.1.1. Konfrontaation aika.....	18
1.1.2. Singaporen mellakat.....	20
1.2. Sanasota hajoittaa liittovaltion.....	22
2. Yhteisen identiteetin aakkoset.....	30
2.1. Kielikysymys jakaa puolueita.....	30
2.2. Vuoden 1967 kielilaki.....	36
3. Harmonia alkaa rakoilla.....	43
3.1. Penangin hartalin eri tulkinnat.....	43
3.2. Oppositiopuolueet haastavat Alliancen.....	48
4. “Paluuta ei enää ole”	52
4.1. Vaalien yllätyskäänte.....	53
4.2. Harmonia rikkoutuu.....	54
Loppulause.....	61
Lähteet ja tutkimuskirjallisuus.....	63
Liitteet.....	67

JOHDANTO

Kun Malaija itsenäistyi Ison-Britannian siirtomaahallinnon alaisuudesta vuonna 1957, joutui se kohtaamaan monien muiden entisten siirtomaiden tavoin monenlaisia haasteita. Yksi keskeisimmistä haasteista oli muodostaa yhtenäinen kansakunta, joka olisi lojaali uudelle valtiolliselle kokonaisuudelle, maassa asuvien ihmisten etnisestä moninaisuudesta huolimatta. Brittiläisessä Malaijassa etninen tausta oli yksi merkittävä tekijä, joka oli määritellyt yksilön aseman ja vaikutusmahdollisuudet yhteiskunnassa. Siirtomaahallinnon aikana siirtolaisuus muualta Aasiasta Malakan niemimaalle lisääntyi valtavasti, mikä loi pohjan nykyisen Malesian väestörakenteelle. Monet siirtolaiset päätyivät kumi- ja kaivosteollisuuden työvoimaksi. Heiltä puuttui pitkään virallinen asema Malaijan kansalaisina, mikä kavensi heidän vaikutusmahdollisuuksiaan. Osa kiinalaistaustaisista siirtolaisista menestyi kaupankäynnin saralla ja onnistui saamaan taloudellista valtaa. Tästä huolimatta jonkin asteinen poliittinen valta kuului kuitenkin ainoastaan malaijeille, joita siirtomaahallinto suojeli niemimaan alkuperäisasukkaina. Suurin osa malaijeista sai kuitenkin elantonsa maataloudesta ja kalastuksesta eikä päässyt hyötymään brittiläisen Malaijan modernisoitumisen tuomista eduista monien siirtolaisten tavoin.

Itsenäistynyt Malesia peri vuosikymmenten saatossa epätasa-arvoiseksi muodostuneen yhteiskunnan, jossa siirtomaahallitsijoiden ylläpitämät etnisyyteen perustuneet jaot määrittivät yksilön mahdollisuudet toimia yhteiskunnassa. Tätä historiallista taustaa vasten voi ymmärtää sitä etnisiin kysymyksiin liittyvää keskustelua, jota vielä 1960-luvulla ja sen jälkeen käytiin malesialaisessa yhteiskunnassa. Vanhoja etnisyyteen perustuvia jakoja pyrittiin purkamaan yhdistämällä kaikki kansalaiset yhteisen kansallisen identiteetin, malesialaisuuden, piiriin. Monikulttuurisessa maassa tasapainoteltiin uuden kaikille yhteisen kansallisen identiteetin ja kunkin ryhmän oman kulttuurin erityispiirteiden säilyttämisen välillä. Julkisuudessa käytiin jatkuvaa keskustelua siitä, mikä näiden identiteettien suhde keskenään oli ja mitä malesialaisuudella oikeastaan tarkoitettiin.

Pro gradu -tutkielmani aiheena on Malesian etnisiin kysymyksiin liittyneet yhteiskunnalliset ja poliittiset keskustelut vuosina 1965–1969. Tutkimusajanjakson merkittävimpiä tapahtumia olivat Singaporen ero ja itsenäistyminen Malesiasta vuonna 1965, malaijinkielen vakinaistaminen maan ainoana virallisena kielenä vuonna 1967 ja

vuoden 1969 parlamenttivaalien jälkeen puhjenneet mellakat kiinalais- ja malaijiväestöjen välille. Tutkielmani käsittelee Malesian historiaa ajalta, jolloin siirtomaa-ajan vaikutukset olivat vielä selkeästi nähtävissä. Kyseessä on siis tutkielma siirtomaakauden jälkeisen ajan poliittisesta historiasta ja siitä, miten Malesian media osallistui poliittis-yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Vuoden 1969 parlamenttivaaleja ja niitä seuranneita levottomuuksia voidaan pitää yhtenä taitekohtana Malesian historiassa. Tutkijat puhuvat jopa maan historian kohdalla vuoden 1969 jälkeisestä ajasta, jolloin etnisyys nousi uudella tavalla mukaan poliittiseen päätöksentekoon.¹ Vaalien seurauksena itsenäistymisestä asti hallituksessa ollut kolmen puolueen Alliance Party -niminen koalitio² (Alliance) menetti aikaisemman kahden kolmasosan enemmistönsä sen kanssa kilpaileville oppositiopuolueille. Vaikka Alliance pysyi hallituksessa, vaalitappio osoitti kansan kasvaneen tyytymättömyyden sitä kohtaan. Puolueiden välillä oli ollut erimielisyyksiä muun muassa bumiputeraväestön³ tilaan liittyen. Malaijinationalistit syyttivät Alliancea vähemmistöjä eli pääasiassa kiinalaisia ja intialaisia myötäilevästä politiikasta kun taas vastapuolen mielestä Alliance ei ollut tehnyt tarpeeksi sellaisia päätöksiä, jotka olisivat edesauttaneet Malesian muuntautumista todellisesti kaikki kansalaiset huomioivaksi monikulttuuriseksi valtioksi.

Varsinaiset vaalien jälkeiset mellakat saivat alkunsa kun vaaleissa menestyneet oppositiopuolueet järjestivät voittokulkueen Malesian pääkaupungissa Kuala Lumpurissa. Voittokulkue houkutteli paikalle myös vaalitulokseen tyytymättömiä kansalaisia, mikä johti lopulta näiden joukkojen väliseen väkivaltaiseen yhteenottoon. Levottomuudet laajenivat kiinalais- ja malaijiväestön väliseksi konfliktiksi. Mellakoissa kuoli arviolta kaksisataa henkilöä, joista suurin osa oli kiinalaisia. Loukkaantuneiden määrä nousi yli neljäänsataan.⁴ Henkilövahinkojen lisäksi myös julkiseen ja yksityiseen omaisuuteen kohdistuneet tuhot kasvoivat suuriksi. Yksi syy mellakoille olivat jo olemassa olevat jännitteet maan poliittisella kentällä ja malesialaisen poliitikko Mahathir bin Mohamadin sanoin malaijien pelko siitä, että he joutuisivat etnisten vähemmistöjen

¹ Esim. Andaya & Andaya 2001.

² Koalitioon kuuluivat United Malays National Organisation (UMNO), Malaysian Chinese Association (MCA) ja Malaysian Indian Congress (MIC). Alliance muutti nimensä vuonna 1973 Barisan Nasionaliksi.

³ Bumiputera on käsite, jolla viitataan pääasiassa malaijeihin ja maan alkuperäiskansoihin. Käsite on kiistelty ja bumiputera-statuksen saa hieman eri perusteilla riippuen siitä, asuuko niemimaalla vai Sabahin tai Sarawakin alueella.

⁴ Andaya & Andaya 2001, 298.

syryttämäksi omalla maallaan.⁵ Mellakoiden seurauksena vaaleilla äänestetyt parlamentin toiminta lakkautettiin ja maahan julistettiin hätätila.

“Se voidaan ratkaista helposti hiljaisella keskustelulla julkisen väittelyn sijaan.”⁶ Näin totesi Malesian vuosina 1959–1974 toiminut talousministeri Tan Siew Sin puheessaan koskien kiinankielen asemaa. Tan Siew Sinin vuonna 1965 antama sinällään varsin lyhyt kommentti kertoo paljon Malesian hallituksen suhtautumisesta poliittisesti arkoihin aiheisiin kuten vähemmistökielien asemaan. Vasta itsenäistyneessä valtiossa pelättiin avointa konfliktia eri etnisten ryhmien välillä, koska sen poliittinen johto oli pannut merkille, kuinka paljon tuhoa esimerkiksi Ceylonin kielikysymys oli aiheuttanut 1950-luvulla.⁷

Tutkimuskysymykset ja tutkielman rakenne

Olen jakanut tutkimustehtävän kahteen pääkysymyksen ja niitä tarkentaviin alakysymyksiin. Pääkysymykseni ovat:

1. Missä yhteyksissä ja miten etnisistä kysymyksistä keskusteltiin vuosina 1965–1969?
2. Mitä etnisten kysymysten käsittely kertoo poliittisen eliitin pyrkimyksistä luoda yhtenäinen kansakunta?

Ensimmäinen kysymys on varsin suoraviivainen. Selvitän lähdeaineiston avulla, mitkä vuosien 1965–1969 tapahtumat nostivat etnisyyden ja etniset suhteet julkiseen poliittiseen keskusteluun. Erityisen mielenkiintoiseksi nousevat keskustelut, joita käytiin ennen ja jälkeen vuoden 1969 mellakoita. Mellakoiden kuvaillaan alkaneen yllätyksenä maan poliittiselle johdolle, mutta todellisuudessa etnisen väkivallan pelko oli voimakasta jo vuonna 1965, jolloin Singapore erosi Malesiasta. Alliance korosti julkisuudessa jatkuvasti niin sanotun rotuharmonian merkitystä yhteiskunnallisen rauhan taustalla. Ensimmäiseen kysymykseen vastaaminen vaatii lisäksi selvitystä siitä, ketkä olivat lopulta ne keskeisimmät poliittiset tahot, jotka saivat äänensä kuuluviin ST:ssä.

⁵ Mahathir 1970, 11–12.

⁶ “It can easily be put right by quiet discussion instead of by public argument”. Suomentanut Ida Azmi Helenius. The Straits Times (ST) 23.8.1965 “Language issue used to hit Govt: Tan”.

⁷ ST 28.1.1967 “Tengku: More liberal use of other languages depends on attitudes of people...”.

Toisen kysymyksen avulla pyrin analysoimaan tarkemmin niitä ristiriitoja, jotka näkyivät keskustelussa eri identiteeteistä. Malesialaista identiteettiä alettiin luomaan itsenäistymisen jälkeen. Pyrittiinkö yhteisellä kansallisella identiteetillä vahvistamaan itsenäistymisen jälkeisen hallinnon legitimitettä ja/tai estämään eri etnisten identiteettien yhteentörmäys? Miten malesialaisuutta rakennettiin ja miten sitä määriteltiin? Mikä sen suhde oli malaijilaisuuteen, kiinalaisuuteen ja intialaisuuteen? Vaikka malesialaisuudesta pyrittiin luomaan yhteinen kansallinen identiteetti, Malesian valtion viralliseksi kieleksi valittiin ainoastaan malaijinkieli vuonna 1967.

Keskityn tutkielmassani erityisesti Malakan niemimaan eteläisessä kärjessä sijaitsevan Länsi-Malesian tarkkailuun (ks. Liite 1. Länsi-Malesian kartta) ja jätän Borneon saarella sijaitsevan Itä-Malesian vähemmälle huomiolle.⁸ Perustelen alueellista rajausta sillä, että Itä-Malesia oli maantieteellisen sijaintinsa ja historiansa takia vielä 1960-luvulla selkeästi oma alueensa liittovaltiossa. Itä-Malesian julkiseen keskusteluun nousseista etnisistä kysymyksistä saisi varmasti tehtyä kokonaan oman tutkimuksensa. Käyttämässäni tutkimuskirjallisuudessa on pääasiassa käsitelty näitä alueita omina kokonaisuuksinaan.

Tutkielmani alkaa vuodesta 1965, jolloin Singapore erosi Malesian liittovaltiosta. Singaporen ja Malesian välit kiristyivät nopeasti alkuvuodesta 1965, joten pystyn seuraamaan hyvin eroa edeltänyttä keskustelua. Toisaalta Singaporen erovuosi on luonteva aloitusvuosi tutkielmallani, koska sen jälkeen Malesia muodostui nykyisenkaltaiseksi valtiolliseksi kokonaisuudeksi. Tutkielman päättöpiste on vuoden 1969 loppussa, jolloin pystyn tarkastelemaan toukokuuhun sijoittuneiden mellakoiden jälkeistä keskustelua pidemmällä aikavälillä. Mellakoiden jälkeistä keskustelua ja poliittista muutosta voisi hyvin seurata vielä pitkälle 1970-luvun puolelle, mutta katson sen olevan jo kokonaan oma aiheensa. Vuonna 1971 otettiin käyttöön uusi talouspolitiikan ohjelma, jonka tarkoituksena oli edistää kansallista yhtenäisyyttä ja parantaa erityisesti malaijien taloudellista asemaa. Se oli voimassa aina vuoteen 1991 asti, jolloin se korvattiin uudella ohjelmalla. Tänä aikana Malesian talous lähti nousuun Aasian neljän tiikerin⁹ vanavedessä ja vuosina 1981–2003 pääministerinä toiminut Mahathir bin Mohamad käynnisti Katse itään -politiikan, joka korosti halua tiivistää yhteistyötä muiden Aasian maiden kanssa läntisten maiden sijaan.

⁸ Termi Länsi-Malesia ja Itä-Malesia otettiin käyttöön vuonna 1966. Malesian pääministeri Abdul Rahman totesi *The Straits Timesin* uutisessa "Malaya becomes West-Malaysia" 6.8.1967, että uusilla termeillä halutaan yhdistää alueet saman nimen alle entisten malaijalainen ja borneolainen -adjektiivien sijaan.

⁹ Neljällä tiikerillä viitataan 1960-luvulta alkaen nopeasti kehittyneisiin maihin Etelä-Koreaan, Hong Kongiin, Singaporeen ja Taiwaniin.

Etenen tutkielmassani pääasiassa kronologisessa järjestyksessä. Olen kuitenkin selkeyden vuoksi jaotellut joitain aiheita temaattisesti omiin lukuihinsa. Esimerkiksi keskustelua maan virallisesta kielestä käytiin usean vuoden ajan ja päällekkäin muiden aiheiden kanssa.

Lähteet ja menetelmät

Tutkielman päälähde on englanninkielinen *The Straits Times* (ST). *The Straits Times* -sanomalehti perustettiin vuonna 1845 ja se ilmestyi brittiläisessä Malaijassa¹⁰. Lehti ilmestyi alunperin nimellä *The Straits Times and Singapore Journal of Commerce*, mikä kertoo lehden alkuperäisestä merkityksestä kaupankäynnin, erityisesti laivaliikenteen, viestimenä. Lehti ilmestyi aluksi kerran viikossa, mutta muuttui myöhemmin päivittäiseksi julkaisuksi. 1800-luvulla niemimaalla perustettiin useita englanninkielistä sanomalehtiä, joiden tarkoitus oli ensisijaisesti palvella brittivirkamiehiä.¹¹ Näiden lehtien lisäksi perustettiin myös paikallisilla kielillä ilmestyviä lehtiä. Esimerkiksi ensimmäinen viikottainen malaijinkielinen sanomalehti *Jawi Peranakan* alkoi ilmestymään vuonna 1876 Singaporessa.¹²

The Straits Times valikoitui tutkielmani lähdeaineistoksi, koska se oli ja on edelleen tunnettu ja laajalevikkoinen lehti. ST ilmoitti etusivullaan vuonna 1965 päivittäisen levikin ylittävän 135 000 kappaletta.¹³ Englanninkielinen lehti toimi itsenäistymisen jälkeen yhteisenä lehtenä englanninkielistä osaaville lukijoille. Englanninkielen asema Singaporessa ja Malesiassa säilyi merkityksellisenä maiden itsenäistymisen jälkeen niiden siirtomaahistorian takia. Se säilyi erityisesti politiikan kielenä ennen vuoden 1967 kielilakia, joka teki malaijista Malesian virallisen kielen. Lehteä lukiessa tulee huomioida, että se ei tavoittanut kaikkia yhteiskunnan ryhmiä. Lehden luku vaati englanninkielen taitoa, jota kaikilla ei välttämättä ollut koulutustasosta ja sosiaalisesta ympäristöstä riippuen.

Lehden artikkeleista, vastineiden määrästä ja viittauksista käy ilmi, että lehdestä tuli ajoittain julkinen keskustelufoorumi päiviä kestäneille kiivaillekin keskusteluille ja väittelyille. Lehti ilmestyi tutkimusajanjaksoni aikana päivittäin ja julkaistut numerot

¹⁰ Brittiläinen Malaija on yleinen nimitys alueelle, johon kuuluivat Salmisiirtokunnat vuodesta 1826 sekä liittoutuneet ja liittoutumattomat malaijivaltiot vuodesta 1895.

¹¹ Azizuddin 2009, 31.

¹² Azizuddin 2009, 32.

¹³ ST 1.1.1965.

olivat muutamia julkaisuja ja artikkeleita lukuunottamatta saatavillani tätä tutkielmaa varten. Sunnuntaisin lehti ilmestyi nimellä *The Sunday Times*.

ST muuttui vuonna 1974 Malesiassa *The New Straits Times* -nimiseksi julkaisuksi ja se korvasi aikaisemmin ilmestyneen lehden. Kahta vuotta aikaisemmin lehti oli päätynt Malesiassa UMNO:n haltuun valtion omistaman Perbadanan Nasional Berhadin kautta.¹⁴ Tutkimusajanjaksoni aikana ST:ssä julkaistiin tekstejä Malesiasta ja Singaporesta rinnakkain eikä niitä eroteltu kotimaan tai ulkomaan uutisiksi Singaporen eron jälkeenkään. Singaporen ero ei siis näkyvästi vaikuttanut lehden tapaan julkaista juttuja Malesian politiikasta.

Lehdistön vapautta rajoitettiin Malesiassa useilla säädöksillä: Internal Security Act (1960), Sedition Act (1948) ja Printing Press and Publications Ordinance (1948/1971).¹⁵ Lehdistön säätelyn tarkoituksena oli pyrkimys vaikuttaa kansalaisten yleiseen mielipiteeseen ja saada kansalaisten tuki maan politiikalle.¹⁶ Azizuddin mukaan toukokuun 1969 mellakoiden jälkeen Malesian poliittinen johto sai ikään kuin oikeutuksen lehdistön tarkkailuun yhteiskunnallisen rauhan säilyttämisen nimissä.

Tutkielmani on mediahistoriaa, minkä vuoksi olen tutustunut alan tutkimusperinteeseen. Tässä olen käyttänyt apunani Kaija Vuorion väitöskirjaa *Sanoma, lähettäjä kulttuuri. Lehdistöhistorian tutkimustraditiot Suomessa ja median rakennemuutos* (2009). Vuorion mukaan lehdistöhistoriaa on perinteisesti tehty joko lehden organisaatiohistorian tai lehden sanoman näkökulmasta.¹⁷ Hän toteaa, että varsinkin historiantutkijat ovat olleet lähes poikkeuksetta kiinnostuneita lehden sanomasta. Vuorio huomauttaa kuitenkin, että lähteen luotettavuuden arvioinnin vuoksi tulisi kiinnittää huomiota myös sanoman lähettäjänsä eli juuri lehden organisaatioon. Tutkielmassani ST:n sanoman arvioiminen on keskeisessä osassa, mutta tuon esille myös lehden organisaatioon ja historiaan liittyviä seikkoja taustatietona.

Vuorio kertoo, että sisällönanalyysin tutkimusmenetelmä tuli mukaan lehdistöhistorian tutkimukseen 1950-luvulla voimistuneen sosiologisen tutkimuksen myötä.¹⁸ Tutkielmani on pääasiassa aineistolähtöistä sisällönanalyysia eli tutkin etnisiä kysymyksiä niissä yhteyksissä, joissa ST nosti ne esille.

¹⁴ Azizuddin 2009, 37.

¹⁵ Azizuddin 2009, 53, 54, 60 ja 62.

¹⁶ Azizuddin 2009, 37.

¹⁷ Vuorio 2009, 82.

¹⁸ Vuorio 2009, 23.

ST on tutkielmassani väline, jonka avulla pääsen käsiksi 1960-luvun julkiseen keskusteluun käsittelemästäni aiheesta. Läpi tutkielman on tarpeellista pohtia, kuinka vapaata ja monipuolista keskustelu todellisuudessa oli. Pääsivätkö erilaiset näkemykset esille? Pohdinta on erityisen tärkeää, koska valtiojohtoisen lehdistösensuurin, lehdistön- ja sananvapautta rajoittavien lakien ja toisaalta lehden mahdollisesti harjoittaman itsesensuurin takia ST:n antama kuva yhteiskunnallisesta keskustelusta voi jäädä yksipuoliseksi.

Tutkimusajanjaksoni aikana ST ilmestyi 1 814¹⁹ kertaa. Käytännössä olen käynyt läpi kaikki määrittelemäni ajanjakson aikana ilmentyneet sanomalehdet sivu sivulta ja kerännyt niistä tutkielmani kannalta merkittävät lehtijutut. Tällaisia juttuja ovat esimerkiksi politiikasta raportoivat tekstit, jotka paljastavat, mistä asioista keskusteltiin. Olen myös kiinnostunut uutisista ja haastatteluista, jotka sisältävät otteita poliitikkojen puheista. Ne tiivistävät hyvin eri poliitikkojen ajatukset kulloisistakin tapahtumista. Tutkielmani näkökulma on poliittisissa toimijoissa ja heidän kesken käydyssä julkisessa keskustelussa. Olen kuitenkin nostanut tutkielmaani esille myös ST:n pääkirjoituksia, jotka laajentavat etnisiin kysymyksiin liittyvästä keskustelusta saatavaa kuvaa.

Aineiston sisältöä analysoidessa kiinnitän huomiota siihen, kenen näkökulmasta teksti on kirjoitettu. Kenen ääni siinä kuuluu? Minkälaista argumentaatiota ja retoriikkaa tekstissä käytetään? Keneen teksti pyrkii vaikuttamaan? Muodostan lopulta omat tulkintani huolellisen lähdeaineiston tarkastelun ja aiemman tutkimuksen pohjalta.

Käsitteet

Tutkielmani kannalta on tärkeä käsitellä etnisyyden ja etnisen ryhmän käsitteitä. Wolfgang Gabbert esittelee etnisyyden käsitettä ja sille annettuja merkityksiä artikkelissaan “Ethnicity in history”, joka on ilmestynyt teoksessa *Ethnicity as political resource. Conceptualizing across disciplines, regions and periods* (2015). Gabbert toteaa, että etnisyyden käsitettä käytetään tieteellisessä keskustelussa monissa yhteyksissä ja yksinkertaisimmillaan sillä pyritään kuvaamaan valtioiden sisäisiä sosiaalis-kulttuurisia eroja.²⁰ Hänen mukaansa etnisyyden ymmärretään käsitteeseen liittyvistä

¹⁹ Lehtiä ei joko ilmestynyt kaikkina vuoden päivinä tai niitä ei jostain muusta syystä ollut saatavilla. Vuonna 1965 ilmestyi 362 lehteä, vuonna 1966 362 lehteä, vuonna 1967 363 lehteä, vuonna 1968 364 lehteä ja vuonna 1969 363 lehteä. Vuosi 1968 oli karkausvuosi, joten julkaisupäiviä oli yksi enemmän kuin muina vuosina.

²⁰ Gabbert 2015, 184.

merkityseroista huolimatta yleisesti ihmisten ylläpitämän me/te -jaottelun alaluokaksi.²¹ Tällaisen jaottelun syntymiseen johtavat syyt voivat olla kuitenkin hyvin moninaisia. Mikä lopulta erottaa nämä Gabbertin meidät teistä? Gabbertin mukaan etnisyydellä voidaan viitata ilmiöön, jossa tekijät käyttävät kulttuurisia tai fenotyyppisiä merkkejä tai symboleita erottamaan itsensä muista.²² Hän kuvaa tätä ilmiötä metodiksi luokitella ihmisiä sukupuolesta tai iästä riippumattomiin ryhmiin, joiden perustalla on sosiaalisen konstruktion avulla muodostunut käsitys alkuperästä. Hyödynnän tutkielmani taustalla tätä määritelmää käsitellessäni ST:ssä esiin nousseita etnisiä kysymyksiä.

Etnisyyden käsite voi olla häilyvä, koska siihen liittyy myös yksilön henkilökohtainen kokemus siitä, mihin etniseen ryhmään hän kuuluu. Huomioin sosiologi Rogers Brubakerin tavoin, että etnistä ryhmää ei voi käsittää täysin sulkeutuneeksi ja muuttumattomaksi joukoksi ihmisiä vaan etniset ryhmät ovat usein sisäisesti heterogeenisiä.²³ Ne ovat ajasta ja paikasta riippuen jatkuvan muutoksen kohteina. Koska etnistä ryhmää ei voida käsittää sulkeutuneeksi ja muuttumattomaksi, Brubaker on kritisoinut yleistä tapaa esittää etninen ryhmä selkeänä yksikkönä ja toimijana. Hän kyseenalaistaa myös yleisen käsityksen siitä, että etninen ryhmä voi olla toimija esimerkiksi konfliktissa. Hänen mukaansa etnisten konfliktien takana on aina jokin organisaatio, jolla on resursseja saada äänensä kuuluviin ja pyrkiä muodostamaan kuva tiiviistä etnisestä ryhmästä, jonka etuja se sanoo ajavansa. Tällä etnisten ryhmien reifikaatiolla eli esineistämällä pyritään ryhmätunteen tiivistämiseen, jotta “poliittinen fiktio voidaan hetkellisesti mutta väkevästi muuttaa poliittiseksi käytännöksi”.²⁴ Brubaker tiivistää asian seuraavasti:

*–etnisten konfliktien ja etnisen väkivallan keskeisimpiä toimijoita ovat organisaatiot eivätkä etniset ryhmät ja suhde organisaatioiden ja niiden ryhmien välillä, joita ne väittävät edustavansa, on usein häilyvä.*²⁵

Brubakerin ajatuksia voi soveltaa Malesian etnisistä kysymyksistä käytyyn keskusteluun ja vuosien 1965–1969 tapahtumiin. Malesiassa oli monia organisaatioita, joiden tarkoituksena oli jonkin etnisen ryhmän etujen ajaminen. Tällaisia olivat esimerkiksi

²¹ Gabbert 2015, 185.

²² Gabbert 2015, 186.

²³ Brubaker 2013, 28.

²⁴ Brubaker 2013, 32.

²⁵ Brubaker 2013, 39.

koulutetusta eliitistä muodostuneet poliittiset puolueet, jotka pitivät yllä käsitystä etnisistä ryhmistä julkisessa keskustelussa.

Sanaa etnisyyys tai sen johdannaisia ei esiinny lähdeaineistossani. ST:ssä eri ihmisryhmiin viitataan pääasiassa rotu-sanalla, joka on nykytutkimuksessa korvattu usein muilla, laajemmilla ja moniselitteisemmillä, käsitteillä. Rotu-sanaksi ST:ssä käytettiin sanoja malaiji, kiinalainen ja intialainen kun haluttiin erotella ihmisiä toisistaan. Lähdemateriaalista nousee etnisistä kysymyksistä puhuttaessa monenlaisia käsitteitä kuten rotuharmonia (racial harmony) ja rotujen välinen hyväntahtoisuus (racial goodwill), joita käytettiin kuvaamaan haluttua yhteiskunnallista tilaa, josta puuttuisi kaikenlainen vastakkainasettelu etnisten ryhmien välillä. Harmonian tavoittelu saattoi näkyä konsensus-hakuisuutena ja yrityksenä vaimentaa yleisestä linjasta poikkeavat mielipiteet. On myös perusteltua kysyä, johtiko harmonian tavoittelu käytännössä poliittisen opposition vaimentamiseen.

Etnisiin kysymyksiin liittyvässä keskustelussa käytettiin malaijinkielistä termiä bumiputera, jolla tarkoitettiin malaijeja ja alueen muita alkuperäiskansoja. Bumiputera-statuksen saamiselle oli tiettyjä ehtoja, jotka erosivat hieman toisistaan Länsi-Malesian ja Itä-Malesian kohdalla. Länsi-Malesiassa bumiputera-statuksen sai, jos vähintään toinen lapsen vanhemmista oli islaminuskkoa harjoittava malaiji tai kuului johonkin muuhun alkuperäiskansaansa. Malesian perustuslain mukaan Malesian kuninkaan tehtävä on suojella bumiputeraväestön erityisasemaa ja samalla huolehtia muun väestön oikeuksien toteutumisesta. Erityisoikeudet helpottivat käytännössä bumiputeraväestön pääsemistä korkeakouluihin, valtion virkoihin ja ne auttoivat luomaan erilaisia taloudellisia mahdollisuuksia.²⁶ Perustuslain erityismaininta bumiputeraväestöstä synnytti 1960-luvulla poliittisia jännitteitä, sillä monet tulkitsivat sen nostavan bumiputeraväestön muiden yläpuolelle.

Tutkimustilanne

Etnisyyden ja monikulttuurisuuden ilmeneminen Malesiassa on kiinnostanut monia tutkijoita. Tuoretta tutkimusta ollaan kirjoitettu yhdistämällä perinteistä historiantutkimusta ja sosiologian näkökulmiin. Olen kerännyt tietoa laajasti eri

²⁶ Collins 1998, 266.

tutkimusalojen teoksista ja erilaisista artikkeleista. Toivon tämän tutkielman täydentävän kuvaa 1960-luvun Malesiasta.

Sosiologi Charles Hirschmanin 1980-luvulla julkaistut kaksi artikkelia Malesian kolonialistisesta historiasta ja sen vaikutuksesta Malesian väestön rakenteeseen ja etnisiin suhteisiin edustaa vanhempaa tutkimusperinnettä, jossa varsinkin brittiläinen siirtomaa-aika on nostettu keskeiseen asemaan. Artikkelit “The making of race in colonial Malaya: Political economy and racial ideology” (1986) ja “Demographic trends in peninsular Malaysia, 1947–1975” (1980) ovat kuitenkin olleet hyödyllisiä tutkielmani kannalta, koska ne ovat auttaneet Malesian historian tutkimuskentän hahmottamisessa. Jälkimmäinen artikkeli sisältää myös hyvän katsauksen Malesian demografisesta kehityksestä ja olen hyödyntänyt sitä tutkielmassani.

Tuoreempaa Malesian etnisiä kysymyksiä käsittelevää tutkimusta edustaa sosiologi Kwen Fee Lianin teos *Race, ethnicity, and the state in Malaysia and Singapore* (2006), jonka sisältämä artikkeli “Race and racialization in Malaysia and Singapore” on hyvä esitys rodullistamisesta ja sen historiasta Malesiassa. Samassa teoksessa ilmestunut Tong Chee Kiongin artikkeli “The Chinese in contemporary Malaysia” on antoisa, vaikka se käsittelee moninaista kiinalaista identiteettiä nykypäivän Malesiassa. Artikkelissa tulee hyvin esille tärkeä huomio siitä, että valtion tasolla näkyvät etnisyyteen liittyvät poliittiset kiistat voivat joskus olla irrallisia tavallisten ihmisten kokemuksista ja arjesta. Myös Frederik Holstin teos *Ethnicization and identity construction in Malaysia* (2012) on auttanut ymmärtämään 1960-luvulla käytyä etnisiin kysymyksiin liittyvää keskustelua syvällisemmin.

Tutkielmani toisessa luvussa, jossa käsittelen Malesian kieliin liittyneitä keskusteluita, apunani on ollut Diane K. Mauzyn artikkeli “Language Policy in Malaysia” (1985). Mauzyn mukaan Malesian kielipolitiikka on muotoutunut kolmen eri vaiheen kautta.²⁷ Näistä ensimmäinen oli itsenäistymisen yhteydessä vuonna 1957 tehdyt päätökset, toinen vaihe oli kielilain hyväksyminen vuonna 1967 ja kolmas vaihe oli vuoden 1969 mellakoiden jälkeiset muutokset kielipolitiikassa. Tutkielmassani painottuu vuoden 1967 kielilakia edeltänyt keskustelu, jossa osittain kyseenalaistettiin vuonna 1957 tehtyjä päätöksiä. Tämän lisäksi käsittelen myös keskustelua, joka seurasi hyväksyttyä kielilakia.

Politiikantutkija Mohd. Azizuddin Mohd. Sani käsittelee teoksessaan *The Public Sphere and Media Politics in Malaysia* (2009) malesialaista mediakenttää ja julkista tilaa filosofi

²⁷ Mauzy 1985, 157.

ja yhteiskuntateoreetikko Jürgen Habermasia mukailleen. Teos sisältää tutkielmani kannalta hyödyllisen historiallisen katsauksen malesialaisen lehdistön kehittymisestä. Tämän lisäksi teoksessa käsitellään lehdistönvapauteen liittyviä seikkoja. Azizuddinin huomio on, että malesialaista lehdistöä on leimannut historian saatossa usein vahva etnosentrisyys.²⁸ Ensimmäiset ei-englanninkieliset lehdet oli suunnattu tarkasti tietylle etniselle ryhmälle, jonka etuja ne kertoivat ajavansa. Sama koski myös englanninkielisiä lehtiä, jotka perustettiin alunperin englanninkielisen väestön tarpeisiin.

Historiallinen konteksti

Itsenäistymisen ajan jälkeisten etnisten jännitteiden juuret ulottuvat selkeästi jo 1800-luvulle, jolloin brittien valta kasvoi niemimaalla.²⁹ Katson perustelluksi esittää mahdollisimman laajan historiallisen taustan 1960- ja 1970 -lukujen tapahtumille, minkä takia käsittelen lyhyesti siirtomaa-ajan³⁰ tapahtumia.

Nykyiseen Malesiaan tuotiin siirtolaisia työntekijöiksi muun muassa tina- ja kumiteollisuuden tarpeisiin. Siirtolaisuus Malesiaan kävi vilkkaimmillaan vuosina 1850–1930, jolloin malaijien osuus maan väestöstä tippui puoleen.³¹ Kiinalaisväestö asettui asumaan laajasti Salmisiirtokuntiin kuuluviin kaupunkeihin Singaporeen, Malakkaan ja George Towniin. Salmisiirtokunnat olivat Britannian kruununsiirtomaita vuosina 1826–1946. Myös Selangorin ja Perakin alueet houkuttelivat kiinalaisia kaivosteollisuudella. Intiasta tulleet siirtolaiset olivat pääasiassa etnisiä tamileja ja työllistyivät kumiteollisuuteen. Intiasta tulleita asetettiin myös virkamiestehtäviin, koska heillä katsottiin olevan aikaisempaa kokemusta siirtomaahallinnon alaisuudessa työskentelystä.

Vaikka niemimaalla oli asunut eri etnisiin ryhmiin kuuluvia ihmisiä jo pitkään, näiden ryhmien välinen kanssakäyminen jäi vähäiseksi brittien siirtomaavallan aikana. Siirtomaaisännät eivät kannustaneet eri maista tulleita ihmisiä vuorovaikutukseen. Tutkijoiden mukaan brittien siirtomaahallintoon kuului olennaisesti “hajota ja hallitse” -politiikka, jonka avulla etniset ryhmät pidettiin erillään ja helpommin brittien

²⁸ Azizuddin 2009, 32.

²⁹ Lian 2006, 221.

³⁰ Britit saivat ensimmäisen kerran jalansijaa Malesiasta vuonna 1771, jolloin he asettuivat Penangin saarelle. 1800-luvun alussa brittien valta kasvoi Malaccan ja Singaporen hallinnan myötä. Vuonna 1874 solmittu Pangkorin sopimus lisäsi heidän valtaansa sisämaassa, joka muodostui eri sulttaanikunnista.

³¹ Hirschman 1986, 337.

hallinnassa.³² Malesiassa oltiin joka tapauksessa tietoisia tämän käytännön historiallisesta olemassaolosta ja sitä hyödynnettiin myös poliittisessa retoriikassa 1960-luvulla.

Hirschmanin mukaan malaijien, kiinalaisten ja intialaisten kohtaaminen ennen siirtomaavallan aikaa ei välttämättä ollut täysin ennakkoluulotonta, mutta etniset rajat eivät olleet silti ylittämättömiä.³³ Esimerkiksi avioliittoja solmittiin eri taustaisten ihmisten välillä. Penangiin ja Malakkaan syntyi salmikiinalaisten ryhmä, joka tunnetaan myös baba- ja nyonyakulttuurina. Se otti vaikutteita niin kiinalaisesta kuin malaijilaisesta kulttuuristakin. Intian muslimien ja malaijien väliset avioliitot olivat myös yleisiä, koska uskonto toimi yhdistävänä tekijänä. Intialaisten ja malaijien liitoissa syntyneet jälkeläiset muodostivat oman ryhmänsä, joka tunnettiin nimellä jawi peranakan.

Hirschman väittää, että käsitys erilaisista ihmisroduista tuli Aasiaan 1800-luvulla eurooppalaisten mukana. Sosiaalidarwinismi oli yksi tapa, jolla siirtomaavaltaa oikeutettiin. Eurooppalaiset uskoivat, että heistä oli kehittynyt evoluution myötä sellainen "ihmisrotu", jolle oli luontaista hallita muita. Malaijiväestöä pidettiin laiskuuden ja haluttomuuden takia kykenemättömänä työntekoon ja itsehallintoon. Tämä johti eurooppalaisten paternalistiseen asenteeseen paikallista väestöä kohtaan. Kiinalaisia taas pidettiin itsenäisinä, toisinaan jopa rahanahneina, liikemiehinä ja intialaisia helposti ohjailtavana työvoimana.³⁴ Hypoteesini on, että nämä siirtomaa-aikana muodostuneet stereotypiat jäivät elämään ja vaikuttivat osaltaan vielä itsenäistymisen jälkeisen ajan vastakkainasetteluun.

Brittien alunperin osoittama haluttomuus tunnustaa siirtolaistaustaisia kiinalaisia ja intialaisia täysvaltaisiksi kansalaisiksi lisäksi malaijien tuntemaan ksenofobiaa heitä kohtaan.³⁵ Hirschman kuvaa tilannetta seuraavalla tavalla:

*Ottaen huomioon monien siirtomaaviranomaisten osoittaman vihamielisyyden kiinalaisia kohtaan ja fyysisen sekä sosiaalisen integraation puuttumisen, ei ole yllättävää, että useimmat malaijit olivat sitä mieltä, että kiinalaiset olivat vain väliaikaisesti Malajassa ja että heillä ei ollut todellisia siteitä maahan.*³⁶

³² Blanton, Mason & Athow 2001, 479.

³³ Hirschman 1986, 338.

³⁴ Andaya & Andaya 2001, 180–181.

³⁵ Hirschman 1986, 353.

³⁶ "Given the hostility towards Chinese expressed by many colonial officials and the lack of physical and social integration, it is not surprising that most Malays formed the opinion that Chinese were only transients in Malaya with no real attachments to the country". Suomentanut Ida Azmi Helenius. Hirschman 1986, 354.

Siirtolaiset olivat maantieteellisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti erillään paikallisesta väestöstä brittihallinnon aikana. Siirtolaiset kuitenkin jäivät asumaan niemimaalle ja vuosikymmenten saatossa suhteet entiseen kotimaahan alkoivat heiketä. Kun malaijit huomasivat, että siirtolaisista oli muodostumassa pysyvää väestöä, alkoi heidän oma malaijilainen identiteettinsä vahvistua. Malaijilainen identiteetti muodostui ja vahvistui osittain vastareaktionä Malaijan monikulttuuristumiseen.³⁷

Toisaalta puhutaan myös siirtomaa-ajan jälkeisestä rodullistamisesta, jonka tavoitteena oli malaijien yhteiskunnallisen aseman parantaminen.³⁸ Mahathir bin Mohamad totesi vuonna 1970 ilmestyneessä teoksessa *Malay Dilemma*, että malaijiväestö ei pystynyt luontaisesti kilpailemaan kiinalaisten kanssa, jotka olivat ankarien elinolosuhteiden takia kehittyneet sitkeiksi ja älykkäiksi. Malaijien kehitykseen oli hänen mukaansa sen sijaan vaikuttanut suotuisa ilmasto ja hedelmällinen maaperä, joka ei ollut ajanut luonnostaan raskaaseen työntekoon.³⁹ Malaijien erityisasemaa pyrittiin oikeuttamaan kuvaamalla heitä altavastaaajiksi. Mahathirin ajatuksista tulevat mieleen monien ajattelijoiden kuten valistusajattelijä Montesquieun ympäristödeterministiset ajatukset siitä, että ilmaston erot ja maaperän hedelmällisyys vaikuttavat ratkaisevasti ihmisluonteeseen, ihmisyhteisön tapoihin ja lakeihin.⁴⁰

Kun Malaija itsenäistyi vuonna 1957 sen väestöstä (yhteensä 6 385 000) oli malaijeja 49 %, kiinalaisia 38 %, intialaisia 11 % ja muita 2 %.⁴¹ Kaksikymmentä vuotta itsenäistymisen jälkeen vuonna 1975 Malesian väestö oli kasvanut yli neljällä miljoonalla (yhteensä 10 369 000), mutta etnisten ryhmien jakauma oli pysynyt lähes samana: malaijeja oli 53 %, kiinalaisia 35 %, intialaisia 11 % ja muita 1 %. Malesian väestöä hahmottaessa on syytä pitää mielessä myös etnisten ryhmien sisäinen heterogeenisyys, joka näkyy eri kielinä, uskontoina ja perinteinä. Käyttämässäni tilastoissa ei ole myöskään erikseen jaoteltu esimerkiksi maan alkuperäiskansoja kuten orang aslia, orang ulua ja anak negeria.

³⁷ Collins 1998, 266.

³⁸ Lian 2006, 223.

³⁹ Mahathir 1970, 34–35.

⁴⁰ Oksanen 2012, 41–42.

⁴¹ Hirschman 1980, 111.

Malaijan itsenäistyminen

Brittiläisen Malaijan itsenäistymiseen johtanut kehityskulku alkoi toden teolla toisen maailmansodan jälkeen kun Malaija vapautettiin lähes neljä vuotta kestäneestä Japanin miehityksestä ja se palasi Ison-Britannian siirtomaaksi. Malaijan unioni perustettiin sodan jälkeen vuonna 1946 yhdistämällä Yhdistyneet malaijivaltiot, Ei-yhdistyneet malaijilaisvaltiot ja Salmisiirtokuntien Penang ja Malakka yhteiseksi kokonaisuudeksi. Malaijan unionin myötä koko niemimaa päätyi brittihallinnon suoraan alaisuuteen. Sultaanien valta heikkeni, mikä lisäsi unionin epäsuosiota malaijien keskuudessa. Ennen Malaijan unionia alueella asuville ei-malaijeille ei oltu annettu Malaijan kansalaisuutta, sillä Iso-Britannia oli halunnut suojella malaijien asemaa alueen alkuperäiskansana.⁴² Malaijan unionin myötä Malaijan kansalaisuus päätettiin taata tasavertaisesti kaikille, jotka olivat syntyneet niemimaalla etniseen alkuperään katsomatta. Tasavertainen kansalaisuus merkitsi Malaijan unionin yhteydessä käytännössä sitä, että malaijien erityisasema oltaisiin purettu kokonaan. Tämä herätti suurta vastustusta malaijien keskuudessa ja nostatti malaijinationalistisia tunteita pintaan. Malaijit pelkäsivät oman asemansa puolesta, sillä vuoden 1931 väestönlaskenta oli paljastanut, että ei-malaijien yhteenlaskettu määrä ylitti malaijien määrän niemimaalla.⁴³ Malaijien poliittinen puolue United Malays National Organisation (UMNO) perustettiin vastustamaan tätä epäsuositua unionia marraskuussa 1946. Malaijan unioni korvattiin syntyneen vastustuksen takia Malaijan liittovaltiolla helmikuussa 1948. Sultaanien asema parani liittovaltiossa lähes entiselleen ja kansalaisuuden saamista rajoitettiin.⁴⁴ Malaijan liittovaltion malaijivaltiot olivat statukseltaan brittiläisiä protektoraatteja kun taas Malakka ja Penang olivat kolonioita. Malaijan liittovaltion itsenäistymistä viivytti Malaijan kriisi (1948–1960), jonka aikana Kansainyhteisön sotajoukot ja Malaijan kansallinen vapausarmeija kävivät sissisotaa Malaijan kommunistista puoluetta vastaan. Malaijan kommunistinen puolue pyrki vapauttamaan maan kolonialismista ja muodostamaan siitä itsenäisen sosialistisen valtion. Malaijan kriisi päättyi kuitenkin Kansainyhteisön ja Malaijan voittoon.

Malaijan liittovaltio itsenäistyi lopulta vuonna 1957. Alliance UMNO:n johdolla näytteli merkittävää roolia itsenäistymisessä. Pääministeriksi nousi Kedahin sultaanin poika

⁴² Mauzy 1985, 153.

⁴³ Mauzy 1985, 152.

⁴⁴ Mauzy 1985, 154.

Tunku⁴⁵ Abdul Rahman. Abdul Rahman oli ollut yksi itsenäisyysliikkeen johtohahmoista ja hän oli UMNO:n jäsen. Hän sai itsenäistymisen jälkeen malesialaisilta lempinimen Bapa Merdeka eli itsenäistymisen isä. Hän toimi itsenäisen Malaijan ja myöhemmin Malesian pääministerinä aina vuoteen 1970 asti.

⁴⁵ Tunku tai Tengku on malesialainen arvonimi. Abdul Rahmania kutsuttiin ST:ssä usein pelkäksi "Tengkuksi".

1. “UNELMA SIRPALEINA”⁴⁶

Ensimmäisessä luvussa käsitellään Malesian liittovaltion syntyä vuonna 1963 ja sen aiheuttamaa valtioiden välisten suhteiden muutosta Kaakkois-Aasiassa. Malesian ja Indonesian väliset suhteet kiristyivät, kun Singapore, Pohjois-Borneo ja Sarawak liittyivät Malesiaan, mikä näkyi levottomuuksina erityisesti Borneon saarella. Etniset kysymykset liitettiin osaksi näitä tapahtumia ST:ssä, missä malesialaisia kehoitettiin pitämään yhtä etniseen taustaan katsomatta ulkopuolisen uhan edessä.

Tämän luvun tärkein osa on kuitenkin Singaporen eroa käsittelevä alaluku, jossa analysoidaan Malesian ja Singaporen poliittisten johtojen käymää julkista keskustelua ST:ssä etnisiin kysymyksiin liittyen. Erimielisyydet etnisiin kysymyksiin liittyen ja pelko etnisestä konfliktista olivat osittain syinä Singaporen erolle vuonna 1965. Taustoittakseni Singaporen eroon johtanutta kehitystä, käsittelen myös Singaporen vuoden 1964 mellakoita etnisten malaijien ja kiinalaisten välillä.

1.1 Malesian liittovaltion synty

Vuonna 1957 itsenäistynyt Malaijan liittovaltio kasvoi vuonna 1963 kun Singapore, Pohjois-Borneo (myöhemmin Sabah) ja Sarawak liitettiin sen uusiksi osavaltioiksi. Samaan aikaan valtio sai nykyisen nimensä Malesian liittovaltio. Idea näiden alueiden yhdistämisestä nousi yllättäen vakavaan keskusteluun vuonna 1961 Malaijan pääministeri Abdul Rahmanin aloitteesta. Aloite oli yllättävä, koska hän ei ollut osoittanut aikaisemmin kiinnostusta eteenkään Malaijan ja Singaporen yhteistyön tiivistämisestä saati yhteenliittämisestä.⁴⁷ Abdul Rahman otti asian esiin puheessaan 27. toukokuuta 1961 Foreign Correspondent’s Association of South East Asian tilaisuudessa Singaporessa.⁴⁸ Alunperin Abdul Rahmanin ehdotuksena oli liittää Malaijaan myös Borneon saarella sijaitseva Brunei, mutta aloite kaatui lopulta Bruneissa heränneeseen vastustukseen.⁴⁹ Ajatus näiden alueiden yhdistämisestä ei ollut kuitenkaan uusi, sillä jo siirtomaahallinnon aikana oli pohdittu erilaisia suur-Malesia järjestelyitä, joiden tarkoituksena olisi ollut yhdistää kaikki Ison-Britannian hallinnoimat alueet yhdeksi

⁴⁶ ST 10.8.1965 “A dream shattered... now a parting of the ways”.

⁴⁷ Jones 2001, 61.

⁴⁸ Chew & Lee 1991, 140.

⁴⁹ Andaya & Andaya 2001, 286.

kokonaisuudeksi.⁵⁰ Tutkijat ovat myöhemmin pohtineet, mikä Ison-Britannian todellinen osuus oli Malaijan laajenemisessa vuonna 1963.⁵¹ Iso-Britannia osallistui laajenemista edeltäneisiin neuvotteluihin jo sen takia, koska sen vaikutusvalta Singaporessa ja erityisesti Borneon saarella oli vielä merkittävä. Keskustelua onkin herättänyt enemmän se, kuinka suuressa määrin Iso-Britannia vaikutti itsenäisen Malaijan taustalla. Vuosina 1959–1990 Singaporen pääministerinä toiminut Lee Kuan Yew totesi myöhemmissä muistelmissaan uskoneensa Ison-Britannian olleen todellisuudessa Abdul Rahmanin aloitteen takana pyrkiessään varmistamaan, että Singaporen kommunistiset puolueet oltaisiin saatu hallintaan.⁵²

Singapore oli vielä vuonna 1961 osittain Ison-Britannian siirtomaahallinnon alaisuudessa. Sille oli myönnetty vuonna 1958 sisäinen itsehallinto, mutta Iso-Britannia huolehti edelleen sen ulkopoliitikasta ja sisäisestä turvallisuudesta. Siirtomaahallinto piti silmällä maan tilannetta, koska kommunistiset puolueet olivat keränneet kannatusta singaporelaisten keskuudessa aina vuoden 1948 ensimmäisistä vaaleista asti. 1960-luvun alussa Singaporen tulevaisuus näytti kuitenkin epäselvältä, sillä sen aikaisemmin väliaikaiseksi perustuslaiksi muotoiltu dokumentti oli vanhentumassa vuonna 1963 ja Singaporen uskottiin vaativan sen uusimisen yhteydessä itselleen täyttä itsenäisyyttä.⁵³ Abdul Rahmanin esiin nostama ajatus liitosta Singaporen kanssa saikin pian Ison-Britannian hyväksynnän, koska sen näkökulmasta poliittisesti vakaan Malaijan ajateltiin rauhoittavan myös Singaporen poliittista tilannetta.⁵⁴

Erityisesti Singaporen liittyminen osaksi liittovaltiota herätti huolta Malaijan etnisten voimasuhteiden muuttumisesta. Singaporen väestö muodostui suurimmaksi osaksi kiinalaisista. Toisaalta myös Singaporen poliittinen äärivasemmisto, joka myös vastusti Malaijaan liittymistä, aiheutti huolta Malaijan hallituskoalitiossa.⁵⁵ Lopulta huolia suuremmaksi nousi toive Singaporen antamasta taloudellisesta hyödystä, jos se liittyisi osaksi liittovaltiota. Singaporesta oli muodostunut jo siirtomaavallan aikana merkittävä satamakaupunki, jonka kautta hoidettiin muualle Aasiaan suuntautuvaa kauppaliikennettä. Singaporesta haluttiin tehdä “Malesian New York”, joka vaurastuttaisi koko Malesiaa.⁵⁶ Etnisiä voimasuhteita tasapainotti lopulta Sarawakin ja Pohjois-

⁵⁰ Andaya & Andaya 2001, 283.

⁵¹ Ibid.

⁵² Lee 1998, 189.

⁵³ Andaya & Andaya 2001, 283.

⁵⁴ Jones 2001, 63.

⁵⁵ SarDesai 1997, 284.

⁵⁶ Turnbull 1982, 286.

Borneon liittyminen Malaijaan yhdessä Singaporen kanssa, koska niiden kiinalaisväestö oli pienempi ja niiden alkuperäisväestöjen koettiin kuuluvan samaan etniseen ryhmään malaijien kanssa.⁵⁷

Vielä saman vuoden elokuussa Abdul Rahman ja Singaporen hallituspuolue People's Action Party (PAP) puheenjohtaja ja pääministeri Lee Kuan Yew pääsivät aloittamaan keskustelut Singaporen liittämistä Malaijaan ja sen asemasta uudessa liittovaltiossa.⁵⁸ Singapore antoi Kuala Lumpurin muodostetulle uudelle liittovaltion hallitukselle oikeudet huolehtia sen ulkopolitiikasta, sisäisestä turvallisuudesta ja maanpuolustuksesta. Se sai itse 15 paikkaa maan parlamentista ja autonomisia vapauksia koulutus- ja työvoimapolitiikkaan liittyen. Se sai pitää myös vapaasatamansa ja oman osavaltion hallituksen, jonka tarkoituksena oli hoitaa Singaporen sisäisiä asioita. Sen täytyi maksaa 40 % verotuloistaan liittovaltiolle, mikä kattoi kokonaisuudessaan 27 % sen tulosta.⁵⁹ Singapore olisi väkilukunsa perusteella ollut oikeutettu useampaan parlamenttipaikkaan maiden yhteisestä hallinnosta, mutta paikkojen määrää laskettiin sen saamien autonomisten vapauksien vuoksi.⁶⁰ Tämä aiheutti myöhemmin kiistaa Singaporen ja Malesian välille varsinkin kun Lee Kuan Yew väitti jaon perustuneen etnisiin seikkoihin ja malaijien suosimiseen Singaporen kiinalaisväestön kustannuksella.

1.1.1. Konfrontaation aika

Malaijan laajentuminen lisäsi valtioiden välisiä jännitteitä Kaakkois-Aasiassa. Indonesia alkoi nopeasti tukemaan Bruneita sen vastustuksessa Malaijaan liittymisen kanssa.⁶¹ Tammikuussa 1963, kahdeksan kuukautta ennen Singaporen ja Borneon alueiden virallista liittymistä, Indonesian presidentti Sukarno⁶² aloitti konfrontaation Malaijaa vastaan.⁶³ Maiden keskinäiset suhteet olivat olleet ristiriitaiset jo Malaijan itsenäistymisestä asti. Historiantutkija M. C. Ricklefs toteaa, että Indonesia oli alusta asti epäluuloinen Malaijan itsenäisyyden suhteen, koska Malaija oli itsenäistynyt väkivallattomasti ja säilytti varsin hyvät suhteet entiseen siirtomaahallitsijaansa Isoon-

⁵⁷ Jones 2001, 63.

⁵⁸ Jones 2001, 70.

⁵⁹ Turnbull 1982, 281.

⁶⁰ Andaya & Andaya 2001, 284.

⁶¹ Andaya & Andaya 2001, 286.

⁶² Kirjoitetaan myös Soekarno.

⁶³ Andaya & Andaya 2001, 286.

Britanniaan.⁶⁴ Indonesia puolestaan oli itsenäistynyt Alankomaiden siirtomaahallinnosta vuonna 1949 Sukarnon johtaman aseellisen vallankumouksen jälkeen. Ison-Britannian viimeisten alueen siirtomaiden liittyminen Malaijaan vain vahvisti Indonesian kuvaa Malaijasta uskolonialistisena valtiona samoin kuin Ison-Britannian sotilastukikohdat, jotka olivat jatkaneet toimintaansa niemimaalla ja Singaporen saarella itsenäistymisestä huolimatta.⁶⁵

Syytteet entistä siirtomaahallitsijaa myötäilevästä politiikasta herättivät selvästi tunteita myös Malesiassa. ST:ssä julkaistiin syyskuussa 1965 ote Malesian opetusministeri Mohamed Khir Joharin puheesta, jossa hän puolusti Malesian itsenäisyyttä. Hänen antamansa esimerkin mukaan Malesia ei voinut olla uskolonialistinen valtio, koska se ei ollut konsultoinut Isoa-Britanniaa ennen Singaporen eroon johtanutta päätöstä.⁶⁶

Indonesia osoitti vastustavansa Malaijan laajentumista aloittamalla sitä vastaan konfrontaation vuoden 1963 alussa. Konfrontaatiolla tarkoitetaan aseellista konfliktia, josta puuttuu kuitenkin virallinen sodanjulistus. Se loi Malesiaan usean vuoden poikkeustilan, joka näkyi ihmisten arjessa. Malesian ja Indonesian raja-alueella Borneossa kiristynyt ulkopoliittinen tilanne konkretisoitui väkivallan uhkana ja pommi-iskuina.⁶⁷ Vuosina 1965–1966 ST:ssä seurattiin tarkasti tilanteen kehittymistä ja poliitikot toivat asiaa esille puheissaan.

Poliitikot käyttivät puheissaan hyväkseen Indonesian aiheuttamaa uhkaa, kun he yrittivät yhdistää kansalaisia. Historiantutkijoiden Barbara Watson Andayan ja Leonard Y. Andayan mukaan ulkoisen uhan hyödyntäminen poliittisessa retoriikassa auttoi Alliancea osaltaan saamaan vaalivoiton vuoden 1964 parlamenttivaaleissa.⁶⁸ Indonesiasta tuli selkeä ulkopuolinen vihollinen, jonka avulla pyrittiin yhdistämään etnisesti moninaista kansaa. Sellainen retoriikka, jossa maalailtiin kuvaa Indonesian pyrkimyksistä lisätä Malesian etnisten ryhmien välisiä ristiriitoja tavoitteidensa saavuttamiseksi, oli yleinen. Useat poliitikot kehottivat malesialaisia pitämään yhtä vastustaakseen indonesialaisia konfortationisteja. Heidät rinnastettiin puheessa usein kommunisteihin, joskin Indonesian aggressio koettiin kommunismia vakavammaksi uhkaksi.⁶⁹ Malesian pääministeri Abdul Rahman totesi ST:ssä, että konfrontationistit pyrkivät hajottamaan maan sisältä päin

⁶⁴ Ricklefs 1993, 272.

⁶⁵ Chew & Lee 1991, 143.

⁶⁶ ST 3.9.1965 “Khir: The proof of our independence”.

⁶⁷ Turnbull 1989, 258.

⁶⁸ Andaya & Andaya 2001, 288.

⁶⁹ ST 15.2.1965 “SOEK IS OUR NRO 1 ENEMY AT THIS MOMENT”.

kylvämällä tyytymättömyyttä ja epäsovua etnisten ryhmien välille.⁷⁰ Malesian varapääministeri Abdul Razak Hussein kuvasi ST:ssä julkaistussa jutussa tilannetta helmikuussa 1965 värikkäin sanankääntein:

*–koska he tietävät, että kun malaijit ja kiinalaiset alkavat sotimaan keskenään, Sukarnon ei tarvitse nostaa sormea meidän tuhoamiseksi. Me tuhoamme itse itsemme.*⁷¹

Abdul in alkuperäisessä englanninkielisessä puheessa käyttämän *crush*-sanana (suom. tuhota) voidaan katsoa viittaavan Sukarnon konfrontaation aikana käyttämään iskulauseeseen “Crush Malaysia”.⁷²

Konfrontaation aika oli kuitenkin jo hiipumassa vuonna 1965 ja alkuvuodesta 1966 Abdul Rahman ilmoitti olevansa toiveikas rauhan suhteen.⁷³ ST uutisoi näyttävästi etusivullaan kesäkuussa 1966 uutisotsikolla “It’s peace”, että Abdul Razak ja Indonesian ulkoministeri Adam Malik olivat tavanneet toisensa rauhan merkeissä toukokuun loppupuolella Bangkokissa Thaimaassa.⁷⁴ Rauhansopimus julkistettiin saman vuoden joulukuussa ja maiden väliset diplomaattisuhteet palautettiin elokuussa 1967.⁷⁵ Andayan ja Andayan mukaan konfrontaatio ei päässyt missään vaiheessa eskaloitumaan sellaiselle tasolle, että siitä olisi ollut todellista uhkaa Malesian valtiolle.⁷⁶

1.1.2. Singaporen mellakat

Konfrontaation aiheuttama poikkeustila ja sisäpoliittiset jännitteet näkyivät kuohuntana myös Malesian sisällä. Alliancen ja PAP:n väliset suhteet alkoivat rakoilemaan jo pian vuoden 1963 yhdistymisen jälkeen. Vuonna 1964 pieleen menneet neuvottelut PAP:n vaikutusvallan lisäämisestä liittovaltion hallinnossa olivat lisänneet entisestään vastakkainasettelua Malesian ja Singaporen välillä.⁷⁷ Liittovaltion hallitus oli vastahakoinen PAP:n toiminnan lisäämisestä niemimaalla ja tilannetta pahensi se, että

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ “–because they know once the Malays and Chinese start fighting each other, Soekarno does not have to lift a finger to crush us. We will be crushing ourselves”. Suomentanut Ida Azmi Helenius. ST 2.2.1965 “A PLACE FOR EVERYONE: RAZAK”.

⁷² Andaya & Andaya 2001, 287.

⁷³ ST 22.1.1966 “Indons may seek peace with Malaysia – Tengku”.

⁷⁴ Felix Abisheganaden “It’s peace”. ST 2.6.1966.

⁷⁵ Ricklefs 1993, 290.

⁷⁶ Andaya & Andaya 2001, 287.

⁷⁷ Andaya & Andaya 2001, 288.

malesialaisten puolueiden toimintaa ei rajoitettu samalla tavalla Singaporen puolella.⁷⁸ PAP pyrki vuoden 1964 huhtikuussa järjestettyjen vaalien yhteydessä kääntämään kolmen puolueen hallituskoalitioon kuuluvan Malaysian Chinese Associationin (MCA) kiinalaistaustaiset äänestäjät omalle puolelleen. MCA:n hallituskumppani UMNO vastasi haasteeseen tarttumalla väitteisiin Singaporessa asuvien malaijien kohtaamasta syrjivästä asuntopolitiikasta ja yrittämällä lisätä omaa kannatustaan singaporelaisten malaijien keskuudessa. Samalla se alkoi vastustamaan kiivaammin Singaporen pääministeri Lee Kuan Yewiä. UMNO otti tarkkailuunsa myös Singaporen sosiaaliministeri Othman Wokin, joka oli etniseltä taustaltaan malaiji. PAP:ia vastustavan liikkeen keulakuvaksi nousi UMNO:n pääsihteeri Syed Ja'afar Albar, joka oli kiivas malaijien erityisoikeuksien puolustaja. Albaria kutsuttiin lehdistä usein yhdeksi UMNO:n sisällä olevista ultrista eli ääriajattelijoista. Hän ei itse hyväksynyt tätä nimitystä, jota myös media käytti vaan kertoi ST:lle kutsuvansa itseään ennemmin malaijien oikeuksien puolesta taistelevaksi malaijinationalistiksi.⁷⁹ Kasvava poliittinen kilpailu, jota kiristi myös UMNO:on kytköksissä olevan jawinkielisen⁸⁰ *Utasan Melayu* -sanomalehden levittämä PAP:n vastainen kampanja, synnytti lopulta vuonna 1964 niin sanottujen rotumellakoiden sarjan Singaporessa etnisten malaijien ja kiinalaisten välillä.⁸¹

Singaporen vuoden 1964 rotumellakoilla tarkoitetaan kahta väkivallan aaltoa, jotka sijoittuivat saman vuoden heinä- ja syyskuulle. Ensimmäisten yhteenottojen sarja alkoi 21. heinäkuuta profeetta Muhammadin syntymäpäivän kunniaksi vietetyn tapahtuman yhteydessä. Mellakka syttyi juhlakulkueeseen osallistuneiden malaijien ja sivusta seuranneiden kiinalaisten välillä. Tarkkaa syytä sille, mistä mellakka sai juuri tuolloin alkunsa, ei tiedetä. Levottomuudet levisivät kuitenkin pian myös muualle Singaporeen kun tieto 21. päivän tapahtumista alkoi leviämään virallisten ja epävirallisten tahojen kautta. Koko saarelle asetettiin ulkonaliikkumiskiello, joka pysyi voimassa aina elokuun alkuun asti. Ulkonaliikkumiskiellon päättymisen jälkeen raportoitiin vielä joistain yksittäisistä malaijien ja kiinalaisten välisistä yhteenotoista, jotka saatiin kuitenkin nopeasti taltutettua. Väkivalta leimahti uudestaan syyskuun alussa kun rikšakuskina työskennellyt malaiji surmattiin epäselvissä olosuhteissa Geylang Seraissa Singaporessa. Kahta päivää myöhemmin väkivaltaisuuDET malaijien ja kiinalaisten välillä olivat taas

⁷⁸ Chew & Lee 1991, 144.

⁷⁹ ST 27.6.1966 "Ultras? Not fair to call us that, says Albar".

⁸⁰ Jawi on malaijinkielistä tekstiä, joka on kirjoitettu arabialaisilla aakkosilla.

⁸¹ Chew & Lee 1991, 145.

levinneet koko Singaporeen. Mellakat vaativat kokonaisuudessaan 22 kuollonuhria ja useita satoja raportoitiin loukkaantuneiksi.⁸²

Singaporen historiasta kirjoittaneiden Ernest Chewn ja Edwin Leen sanoin PAP:n seikkailut Malesiassa ja UMNO:n seikkailut Singaporessa muuttivat alunperin poliittisen kilpailun vaaralliseksi kommunistiseksi konfliktiksi.⁸³ Singaporen mellakat eivät levinneet niemimaan puolelle, mutta ne säikäyttivät koko maan ja herättivät huolen kansallisen yhtenäisyyden rikkoutumisesta. Poliittisen tilanteen kiristymisen ehkäisemiseksi Abdul Rahman toi saman vuoden lopussa esille idean perustuslain muokkaamisesta niin, että Singapore saisi entistä laajemman autonomian liittovaltion parlamenttipaikkojaan vastaan.⁸⁴ Vuoden 1965 helmikuussa käytyjen yksityisten keskustelujen aikana Lee Kuan Yew vaikutti vastaanottavaiselta idean suhteen, mutta Abdul Rahman päätyi lopulta luopumaan suunnitelmastaan UMNO:n yleisesti Singaporea kohtaan tiukentuneen kannan takia.⁸⁵

1.2. Sanasota hajottaa liittovaltion

Singaporen ja Malesian välinen liitto osoittautui lopulta lyhytikäiseksi. Keväällä 1965 pinnan alla kuplineet ongelmat nousivat uudestaan esiin ja näkyivät kiivaina keskusteluina myös *The Straits Times* -lehdessä. Singaporen osavaltion varapääministeri Toh Chin Chye puhui huhtikuussa oppositiopuolueiden toiminnan rajoittamattomuuden puolesta. Hän painotti, että kaikilla malesialaisilla puolueilla, oppositio mukaan lukien, oli oikeus levittää vapaasti mielipiteitään.⁸⁶ PAP:n johdolla muodostettiin pian uusi poliittinen koalitio, johon kuului useampi oppositiopuolue. Toukokuussa vuonna 1965 perustetun Malaysian Solidarity Convention -koalition (MSC) iskulauseena oli ”Malesialainen Malesia” ja se asetui PAP:n johdolla entistä näkyvämmiin UMNO:a vastaan, jota pidettiin liikaa malaijilaisuutta korostavana ja kommunistisena. Iskulauseen malesialainen-sanalla tarkoitettiin Malesian liittovaltion kansalaista riippumatta hänen etnisestä taustastaan. Se oli vastalause kuviteltua malaijilaista Malesiaa kohtaan, jota MSC uskoi UMNO:n todellisuudessa edustavan. Malaijilainen Malesia edusti MSC:lle ajatusta dystopiasta, jossa malaijilaisuus ja malaijilainen kulttuuri oltaisiin

⁸² Jones 2001, 269–270.

⁸³ Chew ja Lee 1991, 145.

⁸⁴ Jones 2001, 273.

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ ST 20.4.1965 “‘All political parties can spread views throughout Malaysia’”.

nostettu muiden etnisyyksien yläpuolelle. Tästä syystä MSC nosti malaijien erityisoikeudet mukaan poliittiseen keskusteluun.

MSC:iin kuului PAP:n lisäksi kaksi malesialaista puoluetta, People's Progressive Party (PPP) ja United Democratic Party (UDP), sekä kaksi puoluetta Sarawakista. Vaikka koalitio ei hyökännyt aluksi suoraan perustuslakiin kirjoitettujen malaijien erityisoikeuksien kimppuun, sen sanoma osui monelle malaijien erityisoikeuksia kannattavalle arkaan paikkaan.⁸⁷ Abdul Rahman oli vielä ennen MSC:n perustamista vähätellyt PAP:n politiikkaa ST:ssä toteamalla: "He tekevät toiveensa ja halunsa kuulluiksi, jotta ihmiset tietävät, että on sellainen asia kuin Singapore, sellainen asia kuin PAP, sellainen asia kuin herra Lee Kuan Yew".⁸⁸ MSC:n perustamisen jälkeen Alliancen kanta muuttui entistä huolestuneemmaksi ja Lee Kuan Yew joutui kasvavan arvostelun kohteeksi. MSC vaikutti olevan todellinen uhka Allianceselle, sillä se oli onnistunut yhdistämään oppositiopuolueita niin Malesian niemimaan, Singaporen kuin Borneonkin alueilta.

MCA:n puheenjohtaja ja Malesian talousministeri Tan Siew Sin kommentoi ST:ssä tuoreeltaan PAP:n uutta entistä hyökkäävämmäksi koettua poliittista taktiikkaa. Hänen mukaansa Lee Kuan Yew oli edellisenä vuonna yrittänyt puolueensa kanssa nousta MCA:n paikalle liittovaltion hallitukseen, mutta aloittanut nyt avoimen kampanjoinnin UMNO:a vastaan huomattuaan, ettei voinut purkaa hallituskoalitiota.⁸⁹ Tan Siew Sinin väite ei vaikuta täysin paikkaansapitämättömälle, koska sekä PAP että MCA saivat suurimman osan kannatuksestaan Malesian etnisiltä kiinalaisilta, joiden äänistä ne kilpailivat. PAP ei kuitenkaan onnistunut saamaan riittävästi kannatusta Singaporen ulkopuolelta, jotta se olisi pystynyt parantamaan asemaansa liittovaltion hallinnon tasolla.

Abdul Rahman kommentoi Lee Kuan Yewn mahdollisia pyrkimyksiä edetä poliittisella urallaan Singaporen ulkopuolelle toukokuussa 1965: "Jos hän menestyy, antakaa hänen ottaa ohjat, mutta en usko hänen pystyvän siihen, sillä olen varma, että kansa ei halua nostaa häntä valtaan".⁹⁰ Singaporen historiasta kirjoittaneen historioitsija Mary Turnbullin mukaan Lee Kuan Yew edusti kaikkea sitä, mitä konservatiiviset malaijit

⁸⁷ Chew & Lee 1991, 146.

⁸⁸ "They make their wishes, their desires heard so that people know there is such a thing as Singapore, there is such a thing as PAP, there is such a thing as Mr. Lee Kuan Yew". Suomentanut Ida Azmi Helenius. ST 6.4.1965 "Crack up over race issue? Never".

⁸⁹ ST 8.5.1965 "Lee has changed tactics to gain power, says Tan".

⁹⁰ "If he succeeds let him take over, but I don't think he can, as I'm sure the people would not want to put him into power". Suomentanut Ida Azmi Helenius. ST 11.5.1965 "The people won't have him—Tengku".

pelkäsivät kiinalaisissa.⁹¹ Lee Kuan Yew nähtiin tylynä, ahneena sekä aggressiivisen kunnianhimoisena ja näistä syistä uhkana malaijien olemassaololle. Malesialainen tiedotusministeri Senu bin Abdul Rahman kuvasi Lee Kuan Yewtä ST:ssä myös sanoilla “kärsimätön” ja “vallanhimoinen”.⁹² Leehen liitetyt adjektiivit vastaavat selvästi vanhoja stereotyyppioita, joita liitettiin kiinalaisiin jo siirtomaavallan aikana.

Lee Kuan Yew'n vierailu Australiassa huhtikuussa 1965 aiheutti laajan kohun malesialaisessa lehdistössä. Lee Kuan Yew'n väitettiin saattaneen Malesian huonoon valoon ja tuoneen esiin sellaisia asioita maan sisäpolitiikasta, joita ei toivottu kerrottavan ulkopuolisille. Lehdessä julkaistuista teksteistä käy ilmi, että liittovaltion hallitus halusi pitää yllä hyvää vaikutelmaa Malesiasta muille valtioille. Malesian kauppa- ja teollisuusministeri Lim Swee Aun kommentoi ST:ssä Lee Kuan Yew'n australialaiselle *Sunday Telegraphille* antamaa haastattelua, jossa tämän kerrottiin todenneen, että Malesiassa oli “rodullisia jännitteitä”. Rodullisilla jännitteillä Lee Kuan Yew'n kerrottiin viittaneen malaijien suosimiseen parlamenttipaikkojen jaossa. Lee Kuan Yew'n kerrottiin vertailleen malaijienemmistöistä 1,2 miljoonan asukkaan Borneota kiinalaisenemmistöiseen 1,8 miljoonan asukkaan Singaporeen, jolla oli huomattavasti pienempi edustus parlamentissa. Borneolla oli 40 paikkaa ja Singaporella 15.⁹³ Tätä epäsuhtaisuutta Lee Kuan Yew oli selittänyt australialaiselle medialle sillä, että Abdul Rahman oli itse malaiji ja suosi parlamenttipaikkojen jaossa omiaan.

Saman päivän ST:ssä nostettiin esille myös toinen näkökanta, jossa kiistettiin Lee Kuan Yew'n matkaan liittyneet syytökset ja pyrittiin oikaisemaan hänen puheistaan seurannutta uutisointia.⁹⁴ Oikaisusta huolimatta hänen Australian matkansa kuohutti edelleen. Hänen kerrottiin myös ihmetelleen australialaisille toimittajille malesialaisten maanviljelijöiden huonoa elintasoja. Malesian maatalousministeri kommentoi pian asiaa ja hänen mukaansa Lee Kuan Yewllä ei ollut todellista käsitystä malesialaisista maanviljelijöistä.⁹⁵ Lisäksi hän arveli Lee Kuan Yew'n puheiden takana olevan poliittisia pyrkimyksiä saada liittovaltion hallitus näyttämään tehottomalta, vaikka sen kerrottiin todellisuudessa tehneen hyviä päätöksiä maanviljelijöiden auttamiseksi. ST:n etusivulla huomioitiin pian näiden tapahtumien jälkeen *Malaya Merdeka* -sanomalehden tekemä vaatimus Singaporen aseman uudelleenarvioimisesta osana Malesian liittovaltiota. Artikkelin oli

⁹¹ Turnbull 1982, 292.

⁹² ST 9.5.1965 “Impatient Lee—by Senu”.

⁹³ ST 7.4.1965 “Our bargaining position now weakened: Lim”.

⁹⁴ ST 7.4.1965 “SINGAPORE REPLY TO Dr. LIM'S CRITICISM OF LEE'S REMARKS”.

⁹⁵ ST 16.4.1965 “Lee ‘out of touch’: Minister”.

syyttänyt PAP:a kommunalistiseksi ja kertoi sen kylväneen epäsofia kansalaisten keskuuteen.⁹⁶

ST:ssä käytiin keskustelua malaijien erityisoikeuksista ja siitä, miten heidän taloudellista asemaansa olisi paras edistää. ST:ssä keskustelun osapuoliksi nostettiin UMNO:n johtama Alliance ja PAP. Alliance luotti perustuslaissa olevan malaijien erityisasemaa koskevan maininnan riittävyteen, sillä sen nojalla hallitus pystyi tarjoamaan malaijeille erilaisia avustuksia ja tukia.⁹⁷ PAP:n mielestä malaijien perustuslaissa turvattu erityisasema ei ollut paras mahdollinen keino heidän taloudellisen asemansa edistämiseksi, koska valmiina annetut tuet eivät kannustaneet kouluttautumiseen ja työntekoon. PAP:n mukaan koulutus ja työnteko olivat pysyvän muutoksen kannalta merkittävimpiä tekijöitä kuin hetkellisiksi jäävät taloudelliset avustukset.⁹⁸ Malaijit kokivat PAP:n ST:ssä esille tuoman kannan kritiikkinä malaijien erityisoikeuksia kohtaan varsinkin kun Lee Kuan Yewn katsottiin myös kyseenalaistaneen malaijien alkuperäiskansastatuksen. Poliittisen antropologian tutkija Sophie Lemiére on kirjoittanut malaijien suhteesta erityisoikeuksiinsa ja hänen ajatuksensa selittävät, miksi erityisaseman kritisointia ei pidetty sallittavana. Lemiéren mukaan malaijeihin on juurtunut syvälle käsitys omasta alkuperäisyydestään ja suvereniteetistaan. Nämä käsitykset osaltaan oikeuttivat Lemiéren mukaan malaijien erityisaseman, mutta toisaalta erityisasemat tuomat oikeudet ylläpitivät samalla narratiivia siitä, että malaijikulttuuri ja yhteiskunta olivat ulkopuolisen hyökkäyksen kohteina.⁹⁹

Malaijinationalistinen Pan-Malaysian Islamic Party (PMIP) osallistui ST:ssä käytyyn keskusteluun vetoamalla malaijeihin, jotta nämä yhdistyisivät taistelussa Lee Kuan Yewtä vastaan malaijien erityisoikeuksien suojelemiseksi.¹⁰⁰ PMIP kritisoi myös UMNO:a siitä, että puolue oli sallinut perustuslakiin liian epäselvän määritelmän malaijien asemasta. Määritelmä oli PMIP:n mukaan epäselvä, koska se oli suonut tilaa malaijien erityisasemaa kritisoiville tahoille, joilta puuttui malaijien historian tuntemus. Alliancea vaadittiin julkaisemaan enemmän kirjoja Malesian historiasta, historiallisista sankareista ja saavutuksista, jotta kenellekään ei olisi epäselvää, mikä malaijien asema Malesiassa oli.

⁹⁶ ST 8.5.1965 “Review Singapore’s position call”.

⁹⁷ Malesian perustuslain artikla 153.

⁹⁸ ST 21.2.1965 “Poverty problem is not racial: Raja”.

⁹⁹ Lemiére 2017, 30.

¹⁰⁰ ST 13.5.1965 “PMIP call for Malay unity to oppose Lee’s Front”.

Tieto Singaporen erosta tuli julkisuuteen 9. elokuuta 1965 ja siitä uutisoitiin laajasti seuraavan päivän ST:ssä. ST kuvaili erouutisen olleen karu shokki, sillä mikään edellisten päivien tapahtumista ei ollut vihjannutkaan tulevasta päätöksestä.¹⁰¹ Eroilmoitus oli yllättävä maiden kiristyneistä väleistä huolimatta, koska valtion johto oli kiistänyt julkisuudessa viimeiseen asti eron mahdollisuuden. Sopimus Singaporen itsenäistymisestä oli allekirjoitettu julkisuudelta piilossa jo pari päivää aikaisemmin ja kun asiasta viimein kerrottiin julkisesti, oli ero jo ehtinyt astua voimaan.¹⁰² Päätöksestä tiesi vain hallituksen sisäpiiri eikä Singaporen kanssa yhtä aikaan Malaijaan liittyneitä Sabahia tai Sarawakia varoitettu asiasta etukäteen.

ST:ssä huomioitiin pian Singaporen erouutisen jälkeen varapääministeri Abdul Razakin ilmoitus siitä, että Alliance ei aikonut muuttaa politiikkaansa koskien Malesian etnisiä ryhmiä ja niiden välisiä suhteita.¹⁰³ Abdul Razak kohdisti puheessaan huomion Indonesian suunnalta tulleeseen painostukseen, mikä oli heijastunut Malesian viimeaikaisiin tapahtumiin. Hänen mukaansa pääministeri Abdul Rahman oli päätenyt kannattamaan Singaporen eroa, jotta mahdolliset etniset yhteenotot oltaisiin saatu estettyä etukäteen.

Tieto Singaporen erosta herätti keskustelua myös hallituksen sisällä. Eropäätös allekirjoitettiin julkisuudelta piilossa ja myös moni päättäjä oli jätetty neuvotteluiden ulkopuolelle. UMNO:n pääsihteeri Syed Ja'afar Albar oli yksi heistä. Albar oli ollut yksi Lee Kuan Yewn kovimmista arvostelijoista ennen Singaporen eroa ja hän joutui lopulta hankalaan asemaan myös oman puolueensa kanssa. UMNO:n malaijimielistä ääripäätä edustanut Albar joutui lopulta eroamaan tehtävästään puolueen pääsihteerinä puoluetta ja sen johtoa kohtaan esittämänsä kritiikin takia.¹⁰⁴ Eron syynä pidettiin erityisesti hänen erimielisyyksiään Abdul Rahmanin kanssa Singaporen eroon liittyen. ST haastatteli Albaria hänen eronsa jälkeen, jolloin hän vielä jatkoi eron kommentointia. Hänen mukaansa Singapore oli nyt uudestaan vaarassa joutua kommunistien haltuun, kun malesialainen hallitus ei pystynyt enää huolehtimaan sen sisäisestä turvallisuuspolitiikasta.¹⁰⁵ Hän otti ST:n haastattelussa myös kantaa Malesian ja Singaporen välillä käytyyn poliittiseen sanasotaan, joka oli edeltänyt eroa. Albar totesi, että singaporelaisten avoin keskustelukulttuuri ei sopinut yhteen malesialaisen

¹⁰¹ ST 10.8.1965 "Now look to the future" (pääkirjoitus).

¹⁰² Felix Abisheganaden "Singapore is out", ST 10.8.1965.

¹⁰³ ST 16.8.1965 "Racial harmony policy continues: Razak".

¹⁰⁴ Chew Loy Khoon "Albar is out". ST 12.8.1965.

¹⁰⁵ Ibid.

keskustelukulttuurin kanssa, joka suosi enemmän “neljän seinän sisällä” käytyjä keskusteluita.¹⁰⁶

Syy sille, ettei varsinkaan Sabahille tai Sarawakille kerrottu etukäteen Singaporen erosta saattoi johtua Malesian liittovaltion hallituksen tuntemasta epävarmuudesta näiden alueiden lojaaliutta kohtaan. Malesiassa pelättiin ehkä liittovaltioiden joukkopakoa, koska Sabahilla ja Sarawakillakin oli ollut hankala alkutaival liittovaltiossa erityisesti Indonesian konfrontaation aiheuttaman turvattomuuden takia. Reilu kaksi kuukautta ennen Singaporen eroa ST:ssä oli myös julkaistu uutinen, jossa Lee Kuan Yew vihjaili mahdollisesta uudesta valtiokokonaisuudesta, johon olisivat voineet kuulua Singapore, Sabah, Sarawak sekä mahdollisesti myös Penang ja Malakka.¹⁰⁷ Joukkopakopelkoa selittäisi myös se, että pian Singaporen eron jälkeen pääministeri Abdul Rahman ja varapääministeri Abdul Razak ilmoittavat vierailevansa sekä Sabahissa että Sarawakissa, jotta he voisivat kertoa tarkemmin ja henkilökohtaisesti Singaporen eroon johtaneista syistä.¹⁰⁸ Sabahin ja Sarawakin johtajat vakuuttivat kuitenkin tukevansa Malesian liittovaltion hallitusta ja tyrmäsivät huhut näiden osavaltioiden epävarmasta jatkosta osana liittovaltiota.¹⁰⁹

Aikaisemmassa tutkimuksessa Lee Kuan Yewin ja Abdul Rahmanin väliselle valtakamppailulle ollaan annettu paljon painoarvoa.¹¹⁰ Abdul Rahmania ollaan kuvailtu vanhaksi malaijifeodaaliprinssiksi kun taas Lee Kuan Yewtä nuoreksi ja ahkeraksi lainoppineeksi singaporelaiseksi. Abdul Rahman oli kuitenkin pysynyt eroa edeltäneen kevään aikana puheissaan varsin maltillisena eikä yhtynyt kiivaimpiin väittelyihin monen muun malesialaisen ministerin tavoin. Hänestä saa ST:n kautta sellaisen kuvan, että hän pyrki loppuun asti luomaan keskusteluyhteyden Lee Kuan Yewiin ongelmien ratkaisemiseksi. Toisaalta Abdul Rahman oli yksi keskeisimmistä henkilöistä Singaporen eropäätöksen takana ja hän jopa otti kokonaan vastuun lopullisesta päätöksestä itselleen.¹¹¹

Singaporen eroa edeltäneessä keskustelussa on huomattavissa syvää epäluottamusta eri osapuolten välillä. Osapuolet vakuuttivat halustaan luoda aidosti monikulttuurinen valtio, mutta ne eivät siltikään löytäneet yhteisiä vastauksia moniin sen sisäisiin etnisiin

¹⁰⁶ Ibid.

¹⁰⁷ ST 1.6.1965 “Lee gives a hint: It could be partition”.

¹⁰⁸ ST 14.8.1965 “Tengku for Sarawak and Sabah”.

¹⁰⁹ ST 13.8.1965 “Sarawak, Sabah pledge to stay in Malaysia”.

¹¹⁰ Ks. SarDesai.

¹¹¹ ST 10.8.1965 “Tengku: It was my idea...”.

kysymyksiin. Lee Kuan Yew esimerkiksi puhui ST:ssä epämääräisesti malaijipropagandasta, jonka hän kertoi leviävän kampong-malaijien eli perinteisissä kyläyhteisöissä asuvien malaijien keskuudessa.¹¹² “Kampong-malaiji” vaikuttaa hänen puheissa kaukaiselta ja jopa hieman tuntemattomalta henkilöltä tai ryhmältä, koska hän ei erittele tarkemmin, ketkä henkilöt olivat joutuneet propagandan kohteiksi ja missä sitä oli levitetty. Hän ei myöskään tarkentanut, minkälaista propagandaa Malesiassa levitettiin. Lukijan annetaan joka tapauksessa ymmärtää, että joidenkin malaijien keskuudessa liikkui kiinalaisvastaisia aatteita. Singaporelainen Lee Kuan Yew saattoi puolestaan vaikuttaa vieraalta ja kaukaiselta henkilöltä niille ihmisille, jotka eivät arjessaan kohdanneet kiinalaisia.

Singaporen eron taustalla oli myös taloudellisia tekijöitä, jotka tulivat esiin ST:n julkaisemissa jutuissa. Singaporen ja Kuala Lumpurin hallituksilla oli ollut vuoden 1965 kevään aikana erimielisyyksiä tekstiilikaupoista Ison-Britannian kanssa. Singaporen ja Kiinan välisiä kauppasuhteita haittasi liittovaltion hallituksen päätös lakkauttaa Bank of China -niminen Singaporessa toiminut pankki.¹¹³ Kesäkuun lopussa Singaporen työministeri syyttikin liittovaltion hallitusta yrityksestä tukahduttaa Singaporen talous.¹¹⁴ Hän nosti esille Bank of Chinan lakkauttamisen ja liittovaltion hallituksen halun nostaa Singaporen tuloistaan maksamaa osuutta liittovaltiolle.

Vuoden 1965 lehtien perusteella keskustelu kansallisesta kielestä ei noussut merkittäväksi tekijäksi Singaporen erossa. Lee Kuan Yew kannatti yhteistä kansallista kieltä ja puhui ST:ssä malaijin virallistamisen puolesta, koska uskoi yhteisen kielen yhdistävän kansaa.¹¹⁵ Hänen mukaansa malaijinkielen oppiminen ei tarkoittanut sitä, että omasta kulttuurista täytyisi muuten luopua. Yhteinen kieli auttoi hänen mielestään ihmisiä yhdistymään antamalla eräänlaisen yhteisen kielellisen kokemuspohjan. Singaporen vuonna 1965 voimaan astuneen eron takia ei kuitenkaan tiedetä, kuinka Lee Kuan Yew'n kanta olisi saattanut muuttua vuodelle 1967 suunnitellun kielilain voimaantumisen lähestyessä ja mikä hänen kantansa olisi ollut tähän lopulliseen kielilakiin. Itsenäisen Singaporen virallisiksi kieliksi nimittäin valittiin lopulta englantia, mandariinikiina, malaiji ja tamilia, mikä eroaa Malesian yhden virallisen kielen politiikasta.

¹¹² ST 4.6.1965 “Partition: I would be the last man to suggest that: Lee”.

¹¹³ Chew & Lee 1991, 144.

¹¹⁴ ST 29.6.1965 “Central Govt ‘trying to crush Singapore’”.

¹¹⁵ ST 26.4.1965 “Lee: A common nation through one language”.

Singaporen eron jälkeen Lee Kuan Yew'n johtaman PAP:n alaisen osaston PAP Malayan toiminta lakkautettiin syyskuussa 1965 sillä perusteella, että sen katsottiin olevan singaporelainen puolue.¹¹⁶ Sen tilalle perustettiin kuitenkin pian uusi puolue, jonka nimeksi tuli Democratic Action Party (DAP).¹¹⁷ DAP hyväksyttiin malesialaiseksi puolueeksi maaliskuussa 1966 kolmannella rekisteröimisyrityksellä, mutta monen malesialaisen mieleen jäi elämään ajatus puolueen singaporelaisuudesta ja yhteydestä PAP:iin.¹¹⁸

Vuonna 1965 etniset kysymykset nousivat esiin ST:ssä monien aiheiden yhteydessä. Malesian hallitus korosti kansallisen yhtenäisyyden merkitystä konfrontaation aikana, jotta Malesian olisi ollut helpompi puolustautua Indonesian uhkaa vastaan. Etniset kysymykset nousivat vahvasti esiin myös Singaporen eroa edeltäneissä keskusteluissa. Vaikka Singaporen erolle oli myös muita kuten taloudellisia syitä, nousivat etnisiin kysymyksiin liittyneet erimielisyydet korostetusti esiin ST:n julkaisemissa jutuissa. ST:ssä pääsivät ääneen useimmiten malesialaiset UMNO ja MCA sekä singaporelainen PAP, joille lehti antoi tasapuolisesti palstatilaa. Tähän tutkielmaan nostamistani lehtijutuista käy ilmi, että poliitikot hyödynsivät puheissaan vahvaa retoriikkaa ja vastakkainasettelun luonti Singaporen ja muun liittovaltion välille oli selkeää.

Singaporesta luotiin kuvaa ST:ssä lopulta liian erilaiselta verrattuna liittovaltion muihin osavaltioihin, jotta se olisi pystynyt liittovaltion jäsenenä yhdistämään monietnistä kansaa. Kiinalaisenemmistöisen Singaporen poliittinen johto pyrki ST:n julkaisemien juttujen perusteella horjuttamaan vallassaolevaa status quota kyseenalaistamalla erityisesti malaijien erityisoikeudet ja Malesian hallituksen harjoittaman etnisiin kysymyksiin liittyneen politiikan. Kansallisen yhtenäisyyden ja vallitsevan poliittisen linjan säilyttämiseksi Singaporen erottaminen vaikutti Malesian poliittisen johdon mielestä lopulta ainoalta oikealta ratkaisulta.

¹¹⁶ ST 10.9.1965 "PAP 'not Malayan party' – Permit is cancelled".

¹¹⁷ ST 11.10.1965 "The new name for PAP Malaya is DAP".

¹¹⁸ ST 20.3.1966 "DAP: Third time lucky".

2. YHTEISEN IDENTITEETIN AAKKOSET

Toisessa luvussa käsitellään kielikysymykseen liittynyttä keskustelua sekä vuonna 1967 hyväksyttyä kielilakia. Analysoin ensimmäisessä alaluvussa, miten eri poliittisten puolueiden näkökulmat nousivat esiin ST:ssä. Toisessa alaluvussa käsitellään kielilain hyväksymisen jälkeen käytyä keskustelua.

Tämän luvun loppupuolella käsitellään ST:ssä käytyä malesialaiseen identiteettiin liittynyttä keskustelua ja vastaan samalla toiseen tutkimuskysymykseen, mitä etnisten kysymysten käsittely kertoi poliittisen eliitin pyrkimyksistä luoda yhtenäinen kansakunta ja mitä malesialaisuudella ylipäätään tarkoitettiin.

2.1. Kielikysymys jakaa puolueita

Vuoden 1957 itsenäistymisen yhteydessä käyttöön otetussa perustuslaissa oli asetettu tavoite, että malaijista tulisi maan virallinen kieli vuoteen 1967 mennessä.¹¹⁹ Vaikka asiasta oli sovittu vuonna 1957, kielilaki ei astunut automaattisesti voimaan vuonna 1967 vaan silloisen parlamentin täytyi antaa sille hyväksyntänsä.¹²⁰ Tämä mahdollisti kielilakiin liittyvän keskustelun ST:ssä vuosina 1965–1967. Kielipolitiikan tarkoituksena oli assimiloida ei-malaijeja malaijin kulttuuriin, jolla oli erityisasema liittovaltiossa.¹²¹ Kielipolitiikan avulla haluttiin kuitenkin myös turvata ei-malaijien oikeudet käyttää omia kieliään ja kymmenen vuoden siirtymäajalla haluttiin taata se, että ei-malaijit eivät joutuisi huonoon asemaan suhteessa malaijeihin kun malaiji lopulta otettaisiin käyttöön virallisena kielenä.¹²²

Dewan Bahasa dan Pustaka eli kieli- ja kirjallisuusvirasto oli perustettu vuonna 1956 tehtävänänsä malaijinkielen kehittäminen, jotta se soveltuisi paremmin muun muassa talouden, tieteen ja teknologian tarpeisiin. Kielen terminologiaa kehitettiin määrätietoisesti 1960- ja 1970 -luvuilla myös yhdessä indonesialaisten kanssa, koska malaijin- ja indonesiankielet ovat erittäin läheistä sukua keskenään.¹²³ Virasto ja sen

¹¹⁹ Andaya & Andaya 2001, 290.

¹²⁰ Mauzy 1985, 158.

¹²¹ Mauzy 1985, 157.

¹²² Ibid.

¹²³ Andaya & Andaya 2001, 290.

johtajana toiminut Syed Nasir bin Ismail olivat usein esillä ST:ssä käydyissä kielikeskusteluissa.

Kieli- ja kirjallisuusviraston toiminta esitettiin ST:ssä tuotteliaana. Viranomaisten kerrottiin huolestuneen siitä, että edes kaikki malaijit eivät pysyisi kehittyvän kielen perässä. ST:ssä julkaistiin lehtijuttu, jossa myös malaijeja kehoitettiin opiskelemaan kieltä ahkerasti. Kieli- ja kirjallisuusviraston kerrottiin lisänneen malaijinkieleen jopa 7 000 uutta sanaa kielenkehittämistyön tuloksena.¹²⁴

Kieli- ja kirjallisuusviraston perustamisen lisäksi Malesiassa tehtiin myös muita muutoksia vuotta 1967 silmällä pitäen. Vuonna 1961 kansallisten kiinankielisten toisen asteen koulujen tuli muuttaa opetuskieli englanniksi, jos ne halusivat saada valtiolta tukea.¹²⁵ Vuoden loppuun mennessä 54 koulua 70:stä oli hyväksynyt tämän uuden ehdon. Andayan ja Andayan mukaan vaatimuksen taustalla olivat englanninkielellä kouluttautuneiden päättäjien omat kokemukset siitä, että englanninkieliset koulut pystyivät tuomaan parhaiten yhteen opiskelijat eri etnisistä taustoista.¹²⁶ Malesian johtavat oppilaitokset olivat englanninkielisiä ja esimerkiksi vuonna 1949 alunperin Singaporeen perustettu Malaijan yliopisto tarjosi opetusta englanniksi. Malaijinkieli otettiin käyttöön korkeakouluissa vasta vuonna 1983.¹²⁷

Malesiassa vaikutti 1960-luvulla joukko taustoiltaan keskiluokkaa edustavia malaijikirjailijoita ja -journalisteja, jotka julkaisivat kantaottavia tekstejä malaijien yhteiskunnallisesta asemasta malaijinkielellä.¹²⁸ Teoksissa kuvattiin muun muassa karua maaseutuelämää, kiinalaisten taloudellista ylivoimaa ja poliittisten päättäjien rappeutunutta moraalia. Monet näistä kirjailijoista olivat taustoiltaan opettajia. Malaijiopettajat osallistuivat myös ahkerasti politiikkaan ja heillä oli vahva edustus UMNO:n yleiskokouksissa. Andayan ja Andayan mukaan kiinalaisopettajat olivat myös merkittävässä roolissa oman kielensä puolesta puhujien keskuudessa. Kiinankieliset lehdet ottivat malaijilehtien tavoin ajoittain vahvastikin kantaa kielikysymykseen. Nämä lehdet erosivat ST:stä siinä, että ne olivat puolueellisempia.

Vaikka malaijinkielen asemasta maan kansallisena kielenä oli päätetty jo itsenäistymisen yhteydessä, kielikysymys nousi useasti esille ST:ssä erityisesti vuosien 1965–1967

¹²⁴ ST 16.7.1965 “‘Still many Malays who can’t read the language’”.

¹²⁵ Andaya & Andaya 2001, 291.

¹²⁶ Andaya & Andaya 2001, 291–292.

¹²⁷ Mukherjee & David 2011, 17.

¹²⁸ Andaya & Andaya 292–293.

aikana. Suurin osa lehden jutuista myötäili hallituksen suunnitelmaa, että malaijinkielestä tulisi vuonna 1967 maan ainoa virallinen kieli. Näissä jutuissa malaijinkielestä puhuttiin myönteiseen sävyyn etniset ryhmät yhdistävänä tekijänä. ST julkaisi kuitenkin myös joitain kriittisempiä kirjoituksia, joissa puhuttiin vähemmistökielten, pääasiassa kiinankielen, aseman säilyttämisen puolesta.

ST:ssä puolustettiin malaijinkielen asemaa sillä, että se olisi ollut alueen todellinen lingua franca eli yleiskieli jo ennen itsenäistymistä. Malaijinkielen käytön yleisyyttä perusteltiin antamalla esimerkkejä sen käytöstä arkipäiväisissä tilanteissa myös ei-malaijien keskuudessa. ST:n julkaiseman kulttuuriministeriössä työskennelleen sihteerin pitämän puheen mukaan oli tavallista, että intialainen asioi kiinalaisen katukauppiaan kanssa käyttäen malaijinkieltä.¹²⁹ Toisaalta monet käyttivät arkisissa kohtaamisissa niin sanottua bazaar-malaijia, joka oli helpotettu versio malaijin kielestä. ST julkaisi bazaar-malaijin käyttöä kritisoivan jutun, jossa oli äänessä ei-malaijeille suunnatun malaijinkielisen puhetilaisuuden voittanut nainen, joka koki monen kamppailevan malaijinkielen oppimisen kanssa bazaar-malaijin takia.¹³⁰ Hänen mukaansa bazaar-malaijin käyttö oli ongelmallista niissä tilanteissa, joissa malaiji käytti tätä helpotettua kieltä puhuessaan ei-malaijin kanssa, koska tämä ei edistänyt kielen oppimista. ST:n julkaisema juttu antaa ymmärtää, että malaijien ja ei-malaijien välinen vuorovaikutus jäi joissain tapauksissa erittäin pinnalliseksi yhteisen kielen puuttumisen takia. Toisaalta bazaar-malaijin käyttö saattoi johtua siitä, että malaijit olettivat ei-malaijien olevan osaamattomia kielen suhteen.

Toinen ja ehkä merkittävämpi ST:ssä esiin noussut agrumentti yhden virallisen kielen puolesta oli se, että yksi kieli yhdistäisi koko kansan. Kansallisen yhtenäisyyden tunteen ajateltiin voimistuvan, jos kansalaiset lukisivat ja ajattelisivat samalla kielellä. MCA:n puheenjohtaja ja Malesian talousministeri Tan Siew Sin yhdisti nämä argumentit vuonna 1966 puheessaan avatessaan Malaijan yliopiston ylioppilaskunnan organisoiman kansallisen kieliviikon:

Malaiji on helpoin kieli, jota maassa käytetään. Se on tämän takia kaikista sopivin kieli, josta tehdä lingua franca eri rotujen keskuuteen. Monirodullisessa maassa kuten Malesiassa, kieli ja kulttuuri ovat tärkeitä yhdistäviä tekijöitä. Mitä

¹²⁹ ST 24.5.1965 “‘N-language is in fact our lingua franca’”.

¹³⁰ Margaret Wee “‘PLEASE DON’T TALK BAZAAR MALAY’ PLEA TO MALAYS”. ST 30.8.1966.

*enemmän me ymmärrämme toistemme kulttuuria ja kieltä, sitä helpompi meidän on pitää yhtä.*¹³¹

Tan Siew Sin nosti esille samassa puheessa mahdollisuuden täydentää malaijinkieltä englanninkielisillä sanoilla, jotta sitä olisi helpompi ymmärtää ja oppia.

Malaijinkielen yksinoikeutettua virallisen kielen asemaa kannattaneet toivoivat kielen yhdistävän etnisesti moninaista kansaa. Samaan aikaan julkisen kielikeskustelun pelättiin synnyttävän vakaviakin kiistoja eri kieltä puhuvien ihmisten välille. Pääministeri Abdul Rahman pyrki pitämään kieleen liittyvän keskustelun maltillisena. Hän korosti ST:ssä julkaistussa puheessaan, että malaijinkieltä ei voinut tehdä viralliseksi kieleksi voimakeinoja käyttäen vaan maan etnisten ryhmien tulisi tehdä yhteistyötä asian eteen.¹³² Abdul Rahman toi puheessaan esille, että osa radikaaliajattelijoina oli valmiita jopa vuodattamaan verta malaijinkielen aseman virallistamisen puolesta. Hän ei ottanut puheessaan kantaa siihen, keitä nämä radikaaliajattelijat olivat ja viittasiko hän radikaaliajattelijoina joihinkin oman puolueensa jäseniin. Tällaiset ajattelijat eivät kuitenkaan päässeet ääneen ST:n sivuilla. Lokakuussa 1965 uutisoitiin, että UMNO aikoi pitää tarkkaa huolta siitä, minkälaisia kannanottoja sen riveistä päästettäisiin julkisuuteen.¹³³ Abdul Rahmanin esiintuoma maltillinen linja sai kannatusta myös hallituksen ulkopuolelta kun UDP:n Lim Chong Eu antoi tukensa hänen pyrkimykselleen pitää keskustelun luonne asiallisena.¹³⁴ UDP oli muuten halukas selvittämään mahdollisuutta virallistaa kiinankieli.¹³⁵

Kieli- ja kirjallisuusviraston Syed Nasir bin Ismail otti ST:ssä kantaa väitteisiin, joiden mukaan kiinankielen osaaminen heikkenisi, jos siitä ei tehtäisi virallista kieltä: ”Tällainen vaatimus ei auta edistämään rodullista hyväntahtoisuutta ja harmoniaa tässä maassa”.¹³⁶ Syed Nasirin mukaan kielilain epäilijät olivat joko mieleltään kommunalistisia tai niin tottuneita englanninkieleen, että he eivät uskoneet malaijinkielen soveltuvuuteen. Syed Nasirin toteamus osoittaa, että harmonian ja hyväntahtoisuuden säilyttämisen nimissä

¹³¹ “Malay is the easiest language that exists in the county. It is, therefore, the most suitable language to be made the lingua franca among the various races. In a multi-racial nation like Malaysia, language and culture are an important unifying factor among the people. The more we understand each other’s culture and language the easier it is for us to unite”. Suomentanut Ida Azmi Helenius. ST 19.7.1966 “MAKING MALAY EASIER FOR ALL – BY TAN”.

¹³² ST 3.10.1965 “Malay by 1967 but no force”.

¹³³ ST 12.10.1965 “Khir to vet all Umno press statements”.

¹³⁴ ST 3.10.1965 “Support for Tengku on National Language issue”.

¹³⁵ ST 9.11.1965 “UDP CALL TO GOVT ON EDUCATION, LANGUAGE”.

¹³⁶ “Such a demand will not help to foster racial goodwill and harmony in this country”. Suomentanut Ida Azmi Helenius. ST 6.9.1965 “Syed Nasir allays fears of the non-Malays”.

pyrittiin joissain tapauksissa tukahduttamaan vähemmistökielten asemaan liittyvää keskustelua.

Malajinkieleen liittyvä keskustelu nosti esille vähemmistökielten aseman ja niiden tulevaisuuden Malesiassa. MCA:lla oli merkittävä rooli kiinankieltä koskevassa keskustelussa, koska sen odotettiin olevan asemansa takia vaikutusvaltaisin kiinalaisten etujen ajaja. Tan Siew Sinin johtaman MCA:n kanta kielikysymykseen oli kuitenkin hyvin varovainen eikä se asettunut hallituskumppaniaan UMNO:a vastaan. Itsenäistymisestä asti hallituksessa ollut MCA oli ollut mukana malajinkieltä koskevien päätösten teossa eikä se lähtenyt julkisesti kyseenalaistamaan aikaisemmin tehtyjä sopimuksia. MCA:ssa tunnustettiin toki vastuu kiinalaisten oikeuksien puolustamisessa, mutta se ei halunnut asettua suoraan UMNO:a vastaan kampanjoimalla kiinankielen aseman puolesta. ST:n julkaisemassa puheessa Tan Siew Sin kertoi olevansa huolissaan siitä, että MCA:n maltillinen kanta saisi puolueen näyttämään tehottomalta kiinalaisten oikeuksien valvojalta ja että se menettäisi kielikysymyksen takia osan kannatuksestaan oppositiopuolueille kuten PPP:lle, joka kannatti kiinankielen aseman tunnustamista.¹³⁷

MCA:n nuorisojärjestö Malaysian Chinese Association Youth otti selkeämmän kannan kielikysymykseen. ST:ssä raportoitiin elokuussa vuonna 1965, että nuorisojärjestön varapuheenjohtaja Sim Mow Yun oli nostanut kieliastian esille järjestön kokouksessa, jossa oli ollut paikalla myös joitain MCA:n korkeita jäseniä. Sim Mow Yun oli painottanut puheessaan, että nuorisojärjestö kannatti vahvasti kiinankielen nostamista maan toiseksi viralliseksi kieleksi. Hän korosti asian kiireellisyyttä, jotta sille ehdittäisiin tehdä jotain ennen vuotta 1967, jonka jälkeen muutosten tekeminen muuttuisi erittäin hankalaksi. ST:n mukaan toimittajat oli pyydetty poistumaan tilaisuudesta avauspuheenvuorojen jälkeen, mikä viittaa kieliastian arkaluontoisuuteen. ST kertoi kuitenkin samassa jutussa, että kokouksessa oli lopulta päädytty kannattamaan Sim Mow Yunin ideaa kiinankielen virallistamisesta.¹³⁸

MCA:lta ei jäänyt huomaamatta sen nuorisojärjestön kannanotto. Seuraavan päivän lehdessä kokoukseen osallistunut MCA Youthin puheenjohtaja Lee San Choon yritti korjata aikaisempaa ST:n raporttia. Hänen mukaansa MCA Youth päätyi kokouksessaan kannattamaan lopulta kiinankielen aseman tunnustamista ja liberaalia käyttöä eikä sen

¹³⁷ ST 2.8.1965 "Chinese as language? Consider implications, says Tan".

¹³⁸ ST 24.8.1965 "MCA Youth: Problem of language should be pressed now".

aseman virallistamista kansalliseksi kieleksi niin kuin Sim Mow Yu oli alunperin ehdottanut.¹³⁹

MCA Youthin kokouksesta alkanut keskustelu sai jatkoa muutaman päivän päästä ST:ssä. Lee San Choon oli pitänyt puheen nuorisojärjestön jäsenille, jossa hän kehotti nuorisojärjestön jäseniä olemaan maltillisempia puheittensa kanssa ja luottamaan MCA:han kiinankieltä koskevissa kysymyksissä. Hänen mukaansa nuorten tulisi tunnustaa, että hyvistä tarkoituksista huolimatta teoilla voi olla ei-toivottuja seuraamuksia.¹⁴⁰ Lee San Choon puhe pyrki vetoamaan nuoriin, mutta myös horjuttamaan nuorisojärjestön uskottavuutta vakavasti otettavana tahona ja saikin sen aikaisemman kiinankielen virallistamista koskevan lausunnon vaikuttamaan lähinnä ajattelemattomalta. Poliittinen paine keskustelun tukahduttamiselle oli suuri, sillä kiinankielen asemaa koskevat kannanotot olivat nousseet myös UMNO:n ja MCA:n välisen tapaamisen aiheeksi.¹⁴¹

Korjausyrityksistään huolimatta MCA Youthin puheenjohtaja Lee San Choon joutui ottamaan viimekädessä vastuun järjestön puheista. Alle kaksi viikkoa julkisuuteen nousseiden kannanottojen jälkeen hän jätti erokirjeensä. Järjestö ei julkaissut virallista syytä erolle, mutta ST kertoi eron johtuneen aikaisemmasta keskustelusta kiinankielen virallistamisesta kansallisena kielenä, mikä oli heikentänyt Lee San Choonin luottamusta MCA:n silmissä.¹⁴² Kannanottojen aiheuttaneesta luottamuspulasta huolimatta hänet äänestettiin uudestaan MCA Youthin puheenjohtajaksi helmikuussa 1966.¹⁴³

MCA Youthin toiminta päättyi uudestaan uutisten aiheeksi, kun ST uutisoi MCA Youthin varapuheenjohtaja Sim Mow Yunin erosta lokakuussa 1966. Eron syynä oli hänen MCA:n kielipolitiikan vastainen toimintansa.¹⁴⁴ Tällä kertaa ST ei kuitenkaan ollut uutisoinut näistä kielipolitiikan vastaisista kannanotoista itse erouutista enempää. Tämän tapauksen kohdalla ST vaikuttaa pysyneen hallituksen linjan takana jättämällä julkaisematta sen kielipolitiikan vastaisia kannanottoja.

MCA:n epäselvä kanta kiinankielen asemaan vielä vuonna 1965 herätti hallituskumppani UMNO:n huolen. ST:ssä uutisoitiin, että UMNO aikoi uudelleenarvioida liittolaisuutensa MCA:n kanssa, jos se ei pystynyt asettumaan täysin hallituksen yleisen linjan taakse

¹³⁹ ST 25.8.1965 “A call for ‘liberal use’ – not official language”.

¹⁴⁰ ST 30.8.1965 “MCA chief: The trouble with youths today”.

¹⁴¹ ST 28.8.1965 “Language: The big word at Umno-MCA talks”.

¹⁴² Chew Loy Khoon “MCA youth leader resigns”. ST 4.9.1965.

¹⁴³ ST 25.2.1966 “MCA YOUTH CHIEF RE-ELECTED”.

¹⁴⁴ V. K. Chin “Youth leader sacked”. ST 19.10.1966.

kieliasiaassa.¹⁴⁵ Tähän tehtävään valjastettiin syyskuussa 1965 perustettu Alliance Action Committee. Yksi sen julkisuuteen kerrotuista tehtävistä oli selvittää, mikä kiinankielen asema olisi tulevaisuudessa Malesiassa ja eteenkin koulutuksessa. Jutun mukaan Alliance Action Committeeessa tulnaisiin myös käsittelemään hallituksessa olevien puolueiden välisiä suhteita. ST:ssä päätettiin ääneen myös nimettömäksi jätetty henkilö, jolla oli yhteyksiä UMNO:n päämajaan. Hän totesi Alliance Action Committeeen liittyen, että hallituspuolueiden olisi parempi riidellä keskenään julkisuudelta suojassa kuin vaarantaa hallituksen maine tuomalla erimielisyydet julkisuuteen.¹⁴⁶

Siinä missä MCA:n osallistuminen kielikeskusteluun oli ollut vähästä, hallituskoalition kuulunut kolmas puolue Malaysian Indian Congress (MIC) ei ST:ssä tuonut esille kantaansa koko kielikeskusteluun. Intialaisten osuus maan väestöstä oli pienempi kuin kiinalaisten ja puolue paini 1960-luvun loppupuolella toisenlaisten ongelmien parissa. Vielä vuonna 1969 kahdeltakymmeneltä prosentilta sellaisista intialaisista, jotka asuivat maassa pysyvästi, puuttui Malesian kansalaisuus.¹⁴⁷ Vaikka MIC oli hallituksessa, ei se ikinä saanut samanlaista poliittista valtaa kuin mitä UMNO ja MCA olivat saaneet.¹⁴⁸

2.2. Vuoden 1967 kielilaki

Kansallinen kielilaki hyväksyttiin Malesian parlamentissa maaliskuussa 1967 suunnitellusti ja malaijinkielen asema virallistettiin kansalliseksi kieleksi.¹⁴⁹ Lain hyväksymistä edelsivät kiivaat väittelyt kielilain sisällöstä ja lakia arvosteltiin ST:ssä vielä sen hyväksymisen jälkeenkin. Mauzyn mukaan kielilaki oli lopulta kompromissi, jossa pyrittiin huomioimaan sekä malaijien että ei-malaijien vaatimukset, mutta se ei lopulta onnistunut tyydyttämään kumpaakaan osapuolta.¹⁵⁰ ST:ssä lakia kritisoiduista tahoista ääneen pääsivät selkeimmin oppositiopuolueet PMIP ja PPP. Puolueet vastustivat lakia kuitenkin päinvastaisista syistä. PMIP:n mukaan laki ei täyttänyt malaijeille annettua lupausta siitä, että malaijista tulisi ainoa virallinen kieli. PPP pysyi kielilain hyväksymisen jälkeenkin kannassaan, jonka mukaan vähemmistökielten asema olisi tullut tunnustaa laissa.

¹⁴⁵ ST 19.9.1965 “‘Reconsider partnership’ Umno call”.

¹⁴⁶ Samad Mahadi “Malaysian Malaysia issue on 21-man talks agenda”. ST 3.9.1965.

¹⁴⁷ Andaya & Andaya 2001, 293.

¹⁴⁸ Lian 2006, 223–224 ja 228.

¹⁴⁹ ST 4.3.1967 “An all-Alliance yes”.

¹⁵⁰ Mauzy 1985, 160.

Laissa oli kaksi kohtaa, jotka herättivät erityisesti keskustelua. Ensimmäinen niistä oli englanninkielen aseman osittainen säilyttäminen. Laki mahdollisti englanninkielen käytön virallisissa yhteyksissä, jos sen käyttö katsottiin tarpeelliseksi. Englanninkielen käytön säilyttämistä perusteltiin sillä, että se takaisi hallinnollisten toimien sujuvuuden niissä tilanteissa, joissa kaikki osapuolet eivät vielä hallinneet malaijinkieltä. Pääministeri Abdul Rahman totesi myös, ettei malaijinkieli ollut vielä tarpeeksi kehittynyt korkean koulutuksen tarpeisiin. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun ST julkaisi jutun pääministeristä millään tavalla kyseenalaistamassa malaijinkielen soveltuvuutta. Abdul Rahman paljasti myös, että Malesian lakia tai muita hallinnollisia tekstejä ei oltu onnistuttu kääntämään malaijinkielelle, koska työhön ei oltu löydetty tarpeeksi pätevää kieli-asiantuntijaa.¹⁵¹

Alliancen tekemä kompromissi englanninkielen suhteen sai kritiikkiä myös toisesta syystä. Joidenkin mukaan malaijit olivat jo antaneet tarpeeksi myönnytyksiä muille esimerkiksi sallimalla malaijinkielen kirjoitusasun muuttamisen arabialaisista aakkosista latinalaisiin aakkosiin. Syed Nasir oli ollut yksi arabialaisia aakkosia hyödyntävän jawin kirjoitusasun säilyttämisen puolestapuhujista, koska hänen mukaansa kaikki malaijit eivät olleet vielä luopuneet sen käytöstä.¹⁵²

Malesialainen eliitti oli itse kouluttautunut englanninkielellä, mikä voi selittää heidän myönteisistä suhtautumisistaan sen käyttöön.¹⁵³ Vaikka malaijinkielen toivottiin olevan ratkaisu kansalaisten yhdistämiseksi, ei englanninkielen merkitystä ihmisten välisenä kommunikointikielenä voitu lopulta jättää täysin huomioimatta. Hyvän englanninkielen taidon ylläpidolla katsottiin lopulta olevan myös positiivinen vaikutus malesialaisten kansainväliseen pärjäämiseen.¹⁵⁴

Englanninkielen aseman säilyttämisen lisäksi toinen kieliläissa oleva kohta, jota PMIP vastusti, liittyi Malesian muihin kieliin. Viranomaisille annettiin uudessa kieliläissa lupa kääntää virallisia asiakirjoja harkinnan mukaan myös muille kuin malaijin- tai englanninkielille. PMIP pelkäsi tämän antavan muille kielille puolivirallisen aseman ja mahdollistavan tulevaisuudessa niiden käytön lisääntymisen.¹⁵⁵

Maaliskuun alussa kieli- ja kirjallisuusviraston johtaja ja UMNO:n jäsen Syed Nasir osallistui National Language Action Front -nimisen järjestön tilaisuuteen, jossa käsiteltiin

¹⁵¹ ST 4.4.1967 “Why English must stay as a second language – by Tengku”.

¹⁵² ST 4.7.1965 “Don’t try to abolish Jawi: Nasir”.

¹⁵³ Andaya & Andaya 2001, 291–292.

¹⁵⁴ P. C. Shivadas “Importance of English as second language”. ST 3.10.1965.

¹⁵⁵ ST 4.3.1967 “An all-Alliance yes”.

kielilakia. Tieto tästä nousi julkisuuteen vajaat kaksi viikkoa myöhemmin ST:ssä kun Syed Nasir kommentoi suhtautumistaan kielilakiin ja pahoitteli osallisuuttaan Language Action Frontin tapahtumaan.¹⁵⁶ Pääministeri Abdul Rahman kommentoi Syed Nasirin lausuntoa seuraavana päivänä pidetyssä lehdistötilaisuudessa, jossa hän kertoi olevansa tyytymätön Syed Nasirin anteeksipyyntöön.¹⁵⁷ Abdul Rahmanin mukaan Syed Nasir oli UMNO:n puoluehallituksen jäsenenä ollut hyväksymässä kielilakia, johon hän näytti nyt ottaneen erilaisen kannan. Abdul Rahmanin mukaan Syed Nasirin toimintaa alettaisiin selvittämään. Samoin UMNO:n kerrottiin harkitsevan kurinpitotoimia häntä kohtaan.¹⁵⁸

ST julkaisi otteen opetusministeri Khir Joharin puheesta, jossa hän arvosteli kovin sanoin kieli- ja kirjallisuusvirastoa. Hänen mukaansa virastosta oli tullut liian poliittinen ja sen tietyt jäsenet olivat ottaneet osaa hallituksen vastaiseen toimintaan. Hän viittasi tällä todennäköisesti juuri Syed Nasiriin, sillä muiden viraston jäsenten toiminnasta ei ainakaan oltu uutisoitu ST:ssä. Khir Johari totesi myös, että oli valmis puuttumaan viraston toimintaan ja “puhdistamaan” sen ei-toivotuista henkilöistä.¹⁵⁹

ST kertoi maaliskuun lopussa, että hallitus oli kieltänyt kahden Language Action Frontin malajinkielisen lentolehtisen levittämisen tai hallussapidon Malesiassa.¹⁶⁰ Toisen otsikon kerrotaan sisältäneen väitteen, jonka mukaan hyväksytty kielilaki johtaisi lopulta monikielisyteen. Oppositiopuolue PMIP oli aikaisemmin kielilain hyväksymisen yhteydessä arvostellut lakia juuri tästä syystä. Kun UMNO:n Syed Nasir yhdistettiin Language Action Frontin toimintaan, hänen katsottiin ottaneen kielilakiin saman kriittisen kannan oppositio puolueiden kanssa.

Syed Nasir jätti erokirjeensä UMNO:n puoluehallitukselle ja se hyväksyttiin jo maaliskuun lopussa. UMNO:n tiedottaja kertoi lehdistötilaisuudessa, että puoluehallitus oli pohtinut ensin Syed Nasirin erottamista puoluekurin rikkomiseen vedoten. Syed Nasir erosi puoluehallituksesta, mutta pysyi kuitenkin puolueen jäsenenä. Hän sai lopulta myös jatkaa kieli- ja kirjallisuusviraston johdossa opetusministerin tiukasta kannasta huolimatta.¹⁶¹

¹⁵⁶ ST 15.3.1967 “Nasir: My stand on the L-bill”.

¹⁵⁷ V. K. Chin “Nasir: PSC to act”. ST 16.3.1967.

¹⁵⁸ ST 17.3.1967 “Decision by Umno in five days, says Khir”.

¹⁵⁹ ST 19.3.1967 “NASIR”.

¹⁶⁰ ST 22.3.1967 “Banned: Two Action Front pamphlets”.

¹⁶¹ ST 1.4.1967 “Umno – decision on Syed Nasir’s letter”.

PPP kritisoi ST:ä epärealistisista kielilakia kannattavien kannanottojen suosimisesta julkaisuissaan.¹⁶² Perakin osavaltion pääkaupunki Ipohin kaupunginvaltuuston enemmistö muodostui PPP:n jäsenistä, jotka alkoivat vaatia ST:n julkaisuiden poistamista kaupungin julkisesta kirjastosta. ST:ssä julkaistujen syytösten mukaan lakia kannattaneet tahot olivat saaneet äänensä hyvin kuuluviin lehden etusivulla kun taas sitä vastustaneet olivat joutuneet tyytymään vähään palstatilaan lehden huonommilta sivuilta. Kaupunginvaltuusto syytti ST:a myös suoraan Alliancen kanssa yhteistyön tekemisestä. Vaikka ST julkaisi jutun kaupunginvaltuuston kriittisestä kannasta lehteä kohtaan, se ei julkaissut vastinetta Ipohin kaupunginvaltuuston esittämiin syytöksiin. ST:n julkaisemia juttuja tarkastelemalla käy ilmi, että kielilakia kritisoivia juttuja julkaistiin selvästi vähemmän kuin sitä kannattavia tekstejä. ST oli ottanut vuonna 1965 kantaa kielikeskusteluun pääkirjoituksella, josta kävi selväksi lehden oma kanta kielikysymykseen. Pääkirjoituksessa kyseenalaistettiin kiinankielen virallistamisen puolesta puhuvien henkilöiden motiivit, sillä malaijinkielen tulevaisuudesta oli päätetty ST:n mukaan lähes yksimielisesti jo itsenäistymisen yhteydessä.¹⁶³ Pääkirjoituksessa todettiin, että muiden kuin malaijinkielen virallistaminen vaatisi perustuslain muuttamista eikä se enää käytännössä olisi mahdollista. Pääkirjoituksen mukaan vanhat erimielisyydet olisivat vaarassa nousta uudestaan esiin, jos keskustelu kiinankielen virallistamisesta jatkuisi. ST:n selkeä kanta kielikysymykseen selittää sitä, miksi lehden antama kuva kielikeskustelusta oli malaijinkielelle myönteinen ja kielilakia vastustavia henkilöitä päästettiin ääneen rajoitetusti.

Malesian hallituksen antaman kuvan mukaan kielipolitiikalla pyrittiin yhdistämään muuten heterogeenistä kansaa. Andayan ja Andayan mukaan Malesian kieli- ja koulutuspolitiikan tavoitteena oli myös assimiloida muut etniset ryhmät malaijikkulttuuriin.¹⁶⁴ Assimilaatiolla tarkoitetaan yksittäisen henkilön tai ryhmän sulautumista enemmistökulttuuriin, jolloin henkilö tai ryhmä hylkää oman kulttuurinsa piirteet omaksumalla enemmistökulttuurin kielen, tavat ja arvot. Andayan ja Andayan mukaan joidenkin malaijien keskuudessa englannin- ja kiinankielien yleisyys koettiin uhkana malaijilaiselle kulttuurille. Kieli kuului olennaisesti identiteettiin ja kulttuuriin, minkä takia sen suojelemista pidettiin tärkeänä. Kielikysymys muuttui tästä syystä

¹⁶² ST 1.4.1967 "Move to ban the Straits Times from a library".

¹⁶³ ST 6.8.1965 "Language Claim" (pääkirjoitus).

¹⁶⁴ Andaya & Andaya 2001, 291.

tunteita herättäväksi aiheeksi, koska siihen liittyi malaijien pelko heidän oman kulttuurinsa häviämisestä.¹⁶⁵

Vuoden 1966 aikana ST:ssä julkaistiin UMNO:n merkittävien jäsenten tekemiä kannanottoja Malesian etnisten ryhmien assimiloimiseen liittyen. ST julkaisi otteen Malesian opetusministeri Khir Joharin puheesta, jossa hän kehotti Kaakkois-Aasiassa asuvia kiinalaisia assimiloitumaan paikallisten asukkaiden kanssa eristäytymisen sijaan.¹⁶⁶ Hän totesi, että kiinalaisten turvallisuus ja tulevaisuus olivat riippuvaisia siitä, pystyvätkö he assimiloitumaan paikallisen väestön kanssa. Hän jatkoi kiinalaisten asemasta toteamalla:

*Heitä tullaan kohtelemaan paikallisina ja heille tullaan antamaan tasavertainen asema kaikilla osa-alueilla, jos he ovat onnistuvat assimilaatioprosessissa.*¹⁶⁷

Khir Joharin UMNO:n tilaisuudessa antama kehoitus on siinä mielessä poikkeuksellinen, että Malesian hallituksen julkisuudessa esittämä linja oli ollut kiinalaisten ja intialaisten vakuuttaminen siitä, että heidän kielensä ja kulttuurinsa aiottiin säilyttää. Hänen kommenttinsa antoi myös ymmärtää, että kiinalaisten asema ei ollut tasavertainen malaijien kanssa. ST:n jutussa ei tosin selvinnyt, mitä Khir Johari tarkemmin tarkoitti puhuessaan assimilaatiosta.

ST julkaisi varapääministeri Abdul Razakin UMNO:n perustamisen 20. vuosipäivän kunniaksi pitämän radiopuheen kokonaisuudessaan. Puheessaan hän totesi, että: “Eri rotujen tulee lopulta integroitua yhdeksi yhtenäiseksi kansaksi, joka on lojaali ainoastaan Malesialle”¹⁶⁸. Toisin kuin Khir Johari, Abdul Razak ei ottanut kantaa, minkälainen tämä eri etnisyyksistä muodostunut yhtenäinen kansa olisi. Hänen puheeseensa kätkeytyy kuitenkin hänen näkökantansa siitä, että malesialaiset eivät ole vielä yhtenäinen kansa ja että malesialaisuus ei merkinnyt kaikille yhtä paljon kuin oma alkuperäinen etninen tausta. Lojaaliutta korostavan puheen taustalla vaikuttaa olleen erityisesti pelko maan kiinalaisväestön suhteesta kommunistiseen Kiinaan, sillä kommunismin vastaiset puheet olivat ST:ssä yleisiä 1960-luvulla. Toisaalta Kiinan suhtautuminen Malesian suureen kiinalaisväestöön herätti myös kysymyksiä. ST:ssä ääneen päässeeseen Tan Siew Sinin

¹⁶⁵ Andaya & Andaya 2001, 291.

¹⁶⁶ ST 3.4.1966 “Khir urges Chinese: Assimilate with natives”.

¹⁶⁷ “They will be regarded as natives and given equal status in all fields if they are successful in the assimilation progress”. Suomentanut: Ida Azmi Helenius. Ibid.

¹⁶⁸ “The various races must ultimately be integrated into a single united nation whose sole object of loyalty is to Malaysia only. Suomentanut Ida Azmi Helenius. ST 10.5.1966 “UMNO: Tasks performed and the tasks that lie ahead”.

mukaan yhteinen malesialainen identiteetti suojelisi Malesiaa Kiinan kiinnostukselta.¹⁶⁹ Hänen mukaansa Kiinan vaikutusmahdollisuudet vähenisivät, jos Malesian kansalaiset pitäisivät itseään malesialaisina kiinalaisten sijaan.

ST:ssä julkaistiin myös DAP:n pääsihteeri C. V. Devan Nairin kommentti Khir Joharin Malesian kiinalaisille suunnattuun kehotukseen koskien assimilaatiota. Nairin mukaan assimilaatio eri kulttuurien välillä oli väistämätöntä ajan kanssa, mutta assimilaatioprosessin onnistuminen olisi riippuvainen siitä, miten assimilaatio tapahtuisi.¹⁷⁰ Hänen mukaansa valtio voisi rakentaa hyvän pohjan assimilaatiolle, mutta se ei saisi käyttää voimakeinoja assimilaation edistämiseksi. Khir Johari puhui kiinalaisten assimiloitumisesta paikalliseen väestöön. Nair sen sijaan huomautti kommentissaan, että assimilaation tulisi edesauttaa malesialaisen kansakunnan muodostusta malaijilaisen, kiinalaisen tai intialaisen kansakunnan sijaan. DAP:n puheenjohtaja Chen Man Hin oli hänen kanssaan samaa mieltä todetessaan, että malesialaisten tulisi:

–marssia pois rodullisesta menneisyydestään ja tavata toisensa puolivälissä.

*Puolivälissä löydämme yhteisen sävelemme malesialaisina – ei kiinalaisina, intialaisina tai malaijeina.*¹⁷¹

UMNO:n ja DAP:n puheet voivat ensisilmäyksellä vaikuttaa samanlaisilta, sillä kummankin puolueen kannanotoissa puhutaan kansan yhdistämisestä. DAP:ille malesialaisuus tarkoitti yhteistä kompromissia, jossa huomioitiin eri etnisyydet. UMNO:lle idea malesialaisuudesta rakentui malaijilaisuuden varaan, vaikka tätä ei monesti sanottu ääneen luultavasti ei-malaijien vastustuksen pelossa. UMNO:n jäsenet antoivat ST:lle kuitenkin yksittäisiä kannanottoja, joista kävi ilmi puolueen todellinen kanta yhteisestä identiteetistä. Eräässä jutussa UMNO:n korkea-arvoinen jäsen perusteli sitä, miten malaijikkulttuuri voisi toimia yhteisen malesialaisen identiteetin pohjalla.¹⁷²

Mauzyn mukaan malaijiliitin mielestä ei-malaijien assimiloituminen malaijinkieleen ja osittain myös kulttuuriin oli ensisijaisen tärkeää malaijikkulttuurin selviämisen kannalta monikulttuurisessa Malesiassa.¹⁷³ On kuitenkin epäselvää, oliko tämän

¹⁶⁹ ST 27.2.1966 “DON’T BE AFRAID OF 1967 TAN ASSURES CHINESE”.

¹⁷⁰ ST 4.4.1966 “ASSIMILATION BY CONSENT: NOT BY FORCE says DEVAN”.

¹⁷¹ “–march away from their racial past and meet each other in half-way. The half-way point will be our common meeting ground as Malaysians – not Chinese, Indians or Malays”. Suomentanut Ida Azmi Helenius. ST 25.7.1966 “Dr. Chen hits out at the evil ‘Three C’s’ in Malaysia”.

¹⁷² ST 3.9.1966 “How Malay culture can unite the nation: Hitam”.

¹⁷³ Mauzy 1985, 158.

assimilaativotteen tarkoituksena muokata lopulta ei-malaijeista malaijeja. Mauzy toteaa, että tämä olisi ollut lopulta epäsuotuisaa malaijeille, jotka saivat nauttia perustuslain takaamista erityisoikeuksista.¹⁷⁴

Vuonna 1967 hyväksytty kielilaki ei merkinnyt kielikeskustelun tyrehtymistä ST:ssä, sillä kielilain arvostelu jatkui vielä pitkään lain hyväksymisen jälkeen. Yhteisen kansallisen kielen tarkoituksena oli ollut yhdistää monietnistä kansaa, mutta malaijinkielen nostaminen Malesian ainoaksi viralliseksi kieleksi koettiin lopulta uhkana vähemmistökielten tulevaisuudelle. Toisaalta taas englanninkielen käytön suhteen tehty kompromissi ei miellyttänyt niitä malaijeja, jotka olivat toivoneet malaijista virallisen kielen ilman poikkeuksia.

¹⁷⁴ Ibid.

3. HARMONIA ALKAA RAKOILLA

Ensimmäisessä alaluvussa käsitellään Penangin osavaltiossa vuonna 1967 sattuneita levottomuuksia, joiden taustalla oli alunperin Malesian vanhan dollarin arvon yhtäkkinen lasku. Mellakat saivat kuitenkin pian niiden puhkeamisen jälkeen etnisen konfliktin piirteitä, sillä malaijit ja kiinalaiset kääntyivät toisiaan vastaan. Näitä tapahtumia seurattiin ST:ssä ja lehdessä pohdittiin levottomuuksien etnistä ulottuvuutta.

Toinen alaluku käsittelee ST:ssä käytyjä vuoden 1969 vaaleja edeltäneitä keskusteluita, joissa oppositio pyrki haastamaan itsenäistymisestä asti hallituksessa olleen Alliance-koalition. Erittelen tässä alaluvussa, miten ST:ssä puhuttiin Malesian etnisistä ryhmistä. ST:ssä julkaistujen juttujen perusteella tietynlaisia etnisyyksiin liitettyjä mielikuvia pidettiin jatkuvasti yllä eikä niitä juurikaan kyseenalaistettu.

3.1. Penangin hartalin eri tulkinnat

Penangin osavaltio sijaitsee Malesian länsirannikolla. Se muodostuu kahdesta osasta: Penangin saaresta ja mantereen puolella olevasta Seberang Perain alueesta. Kokonaisuudessaan 1 048 neliömetrin laajuinen osavaltio on Malesian toiseksi pienin. Osavaltion pääkaupunki George Town sijaitsee Penangin saarella, joka on 293 neliökilometrin laajuinen alue. Penangin saarella on pitkä siirtomaahistoria, joka eroaa niemimaan puoleisen Malesian menneisyydestä. Kedahin sulttaani luovutti saaren Englannin Itä-Intian kauppakompanialle vuonna 1786 kiitokseksi kompanian antamasta suojeluksesta siamilaisia vastaan. Saari nimettiin alunperin Prince of Wales Islandiksi ja sen suurin kaupunki George Town perustettiin samana vuonna. Penang liitettiin osaksi Salmisiirtokuntia vuonna 1826 ja siitä tuli kruununsiirtomaa vuonna 1867. Penang liitettiin myöhemmin osaksi Malaijan federaatiota, joka itsenäistyi vuonna 1957. Vuoden 1957 väestölaskennan mukaan alueen noin 340 000 asukkaasta 230 000 oli kiinalaisia, 60 000 malaijeja ja 40 000 intialaisia.¹⁷⁵ Penangin osavaltiossa oli siis selkeästi kiinalaisenemmistöistä aluetta, mikä näkyi esimerkiksi kiinalaisiksi miellettyjen puolueiden saamassa suosiossa.

¹⁷⁵ Snider 1968, 965.

Malesiassa oli vuonna 1967 kierrossa kaksi valuuttaa, joista toinen oli vanha dollari ja toinen oli uusi dollari. Vanha dollari oli otettu käyttöön vuonna 1953 Malaijan, Singaporen, Sarawakin, Pohjois-Borneon ja Brunein yhteisen valuuttaliiton muodostuksen seurauksena. Sen arvo oli sidottu Britannian puntaan. Uusi dollari oli astunut voimaan kesäkuun alussa vuonna 1967 ja sen arvo oli sidottu kultakantaan. Malesian oli tarkoitus luopua vanhan dollarin käytöstä tietyn siirtymäajan kuluessa. Vanhan dollarin arvon oli luvattu pysyvän samana kuin uuden dollarin siihen asti kunnes sen käytöstä oltaisiin kokonaan luovuttu. Iso-Britanniasta alkunsa saanut punnan devalvointi loppuvuodesta 1967 horjutti kuitenkin myös Malesian vanhaa valuuttaa, mikä synnytti levottomuutta kansalaisten keskuudessa ja epäluottamusta maan johtajia kohtaan.

Ison-Britannian pääministeri Harold Wilsonin hallituksen johdolla puntaa devalvoitiin 14 prosenttia marraskuussa vuonna 1967, mikä laski myös puntaan sidotun vanhan dollarin arvoa Malesiassa. ST uutisoi marraskuussa Malesian ja Singaporen hallitusten yhteisestä päätöksestä olla devalvoimatta uutta dollaria. Päätöksen taustalla kerrottiin olevan luottamus Malesian talouden vakauteen.¹⁷⁶ Uuden dollarin arvon säilyttäminen merkitsi kuitenkin sitä, että yksi vanha dollari vastasi enää 85,71 senttiä yhdestä uudesta dollarista. Malesiassa vanhan dollarin arvon laskeminen suhteessa uuteen dollariin aiheutti sekavan tilanteen, sillä yhtäkkiä maassa oli kierrossa kaksi eri arvoista valuuttaa. Vanhan dollarin arvon yhtäkkinen lasku iski pahiten heihin, joiden säästöt olivat vielä vanhassa valuutassa. Tällaisia henkilöitä olivat pääasiassa jo ennestään huonotuloiset, jotka olivat säilöneet vanhaa valuuttaa käteisenä koteihinsa. Yhdysvaltalaisen politiikkatieteiden tohtoriopiskelijan Nancy L. Sniderin vuonna 1968 Kuala Lumpurissa kirjoittaman Penangin tapahtumista kertovan artikkelin mukaan devalvointi oli vaikuttanut malesialaisiin kotitalouksiin etnisyyteen katsomatta.¹⁷⁷ ST:n jutun mukaan taas maaseudun väestö, työläiset, pien- ja katukauppiat joutuivat kärsimään eniten. Samat ryhmät olivat jo aikaisemmin kärsineet taloudellisesti kumin hinnan laskusta ja riisin hinnan noususta.¹⁷⁸

Tieto vanhan dollarin arvon laskusta johti jo seuraavana päivänä siihen, että monet yrittäjät kauppiasta taksikuskeihin kieltäytyivät epätietoisuudessa ottamasta vastaan vanhoja dollareita.¹⁷⁹ ST uutisoi myös usean valtion viraston kieltäytyneen

¹⁷⁶ V. K. Chin "No \$ devaluation". ST 20.11.1967.

¹⁷⁷ Snider 1968, 963.

¹⁷⁸ ST 21.11.1967 "'Reconsider devaluation decision' plea to Govt".

¹⁷⁹ Straits Times Reporters "Day of confu\$ion". ST 21.11.1967.

vastaanottamasta vanhoja dollareita. Peräkin osavaltiossa poliisilaitoksia pyydettiin suoraan hylkäämään vanhat dollarit, jotta ne eivät aiheuttaisi sekaannusta laskeneella arvollaan.¹⁸⁰ Malesian keskuspankki Bank Negara ja muut pankit täyttyivät pian ihmisistä, jotka halusivat vaihtaa vanhat dollarinsa uuteen. Epätietoisuutta lisäsivät myös liikkeelle lähteneet huhut uuden dollarin arvon mahdollisesta laskusta, vaikka hallitus oli tämän jo kertaalleen kieltänyt. Abdul Razak otti ST:ssä jyrkän kannan näihin huhuihin ja kertoi hallituksen ohjeistaneen poliisia tiukkoihin toimiin hiljentääkseen tällaisten huhujen levittäjät.¹⁸¹

Tyytymättömyys Alliancea kohtaan oli kuitenkin kasvanut ja Labour Party näki tilaisuuden nostaa omaa kannatustaan. Abdul Razak kehotti syyttämään vanhan dollarin arvon laskemisesta Isoa-Britanniaa eikä Malesian hallitusta, joka oli saanut kuulla punnan arvon laskemisesta vain muutamia tunteja aikaisemmin.¹⁸² Talousministeri Tan Siew Sin kommentoi ST:lle, ettei hallitukselle jäänyt tilanteessa muita vaihtoehtoja kuin vanhan dollarin arvon devalvoiminen.¹⁸³

ST uutisoi marraskuussa, että Penangin kaupat olivat täyttyneet asiakkaita, jotka olivat kuulleet mahdollisesta kauppiaiden lakosta. Prangin Road Traders' Association ja Penang Hawkers Association aikoivat jutun mukaan pitää hätäkokoukset mahdolliseen lakkoon liittyen. Huhujen levittäjien uskottiin pyrkivän hyötymään epävarmasta tilanteesta ja nolaamaan hallituksen.¹⁸⁴ Jutussa ei suoraan nimetty tahoa, joka olisi aloittanut puheet lakosta. Kuitenkin jo tästä uutisesta kävi ilmi, että joitain kauppiaita oli painostettu pitämään heidän liikkeensä kiinni väkivallalla uhkailemalla.

ST:n mukaan Labour Party oli osoittanut mieltään devalvointia vastaan jo kahden päivän ajan Penangissa. ST:n arvion mukaan 600 mielenosoittajaa oli hyökännyt poliisiautojen kimppuun kivien, keppien ja muiden esineiden kanssa.¹⁸⁵ Tilanne saarella eskaloitui nopeasti ja seuraavan päivän sanomalehdessä raportoitiin viidestä kuolonuhrista ja 92 loukkaantuneesta.¹⁸⁶ Uhreista ei kerrottu tässä vaiheessa enempää. Saarelle asetettiin välittömästi 24 tunnin ulkonaliikkumiskielto. Useimmat kaupat olivat sulkeneet ovensa

¹⁸⁰ Stephen Boey "‘Reject old notes’ order to police". ST 21.11.1967.

¹⁸¹ ST 21.11.1967 "Rumours about the new dollar: Razak warns of strong action".

¹⁸² ST 22.11.1967 "Blame Britain, says Razak".

¹⁸³ ST 22.11.1967 "Tan: We had no choice".

¹⁸⁴ Gunn Chit Thye & Cheah Seong Paik "‘Hartal’ scare hits Penang". ST 24.11.1967.

¹⁸⁵ ST 24.11.1967 "Protest marchers stone police in Penang".

¹⁸⁶ Khor Cheng Kee "Curfew in Penang after 5 hartal riot deaths". ST 25.11.1967.

vapaaehtoisesti, mutta osa oltiin pakotettu mukaan lakkoon. Ainakin kolmeen auki olleeseen ravintolaan oli hyökätty ja kalusteita rikottu.

ST uutisoi kahdenkymmenenkolmen Labourin johtohenkilön kiinniotosta. Heidän epäiltiin olevan syyllisiä devalvaation vastaisiin mielenosoituksiin, joiden uhriluku oli noussut entisestään. Pidätysten yhteydessä puolueen päämaja ja sen kahdeksan osastoa suljettiin.¹⁸⁷ Seuraavana päivänä ST:ssä uutisoitiin, että puolueen hallusta oli takavarikoitu vallankumouksellista materiaalia, joka sisälsivät Kiinan kommunistisen puolueen puhemiehen Mao Zedongin puheita.¹⁸⁸ Labour ei ollut ainoa puolue, jonka katsottiin sekaantuneen mellakointiin. PMIP:tä ja erityisesti sen radikaaleimpia jäseniä varoitettiin puuttumasta tilanteeseen. PMIP:n väitettiin huonontaneen ainakin Perakin osavaltion pohjoisessa osassa olevan Krianin alueen tilannetta.¹⁸⁹ ST:n mukaan Penangissa pidätettiin mellakan tiimoilta myös useita kymmeniä rikollisia, joilla oli kiinalaisia salaseurayhteyksiä.¹⁹⁰

Mellakoita yritettiin järjestää myös muualla Malesiassa, mutta nämä yritykset epäonnistuivat. Kuala Lumpurin lakkoyrityksestä syytettiin Penangin tapauksen tavoin Labouria. Lakon epäonnistumisen syytä olivat lisääntynyt poliisivalvonta ja hallituksen esittämä vetoomus kauppiaille jatkaa toimintaansa normaalisti.¹⁹¹ Toisaalta Penangin tapahtumat vaikuttivat varmasti myös monen haluttomuuteen osoittaa mieltään. Ulkonaliikkumiskiellot asetettiin voimaan varmuuden vuoksi myös kahteen muuhun osavaltioon, Kedahiin ja Perakiin.

Malesian poliittinen johto syytti ST:ssä Penangin tapahtumista pääasiassa Labourin Penangin osastoa ja erityisesti sen kommunistista osaa. Varapääministeri Abdul Razak kielsi antamassaan haastattelussa, että mellakoissa olisi ollut kyse mistään etnisiin jännitteisiin liittyvästä.¹⁹² Saman päivän sanomalehdessä esitettiin tosin myös toisenlaisia tulkintoja. ST julkaisi pääministeri Abdul Rahmanin haastattelun, jossa hän kommentoi Penangin tilannetta paljastaen mellakan herättämät etnisyyteen liittyvät jännitteet:

¹⁸⁷ Felix Abisheganaden "Swoop on Labour" (haastattelu). ST 26.11.1967.

¹⁸⁸ ST 27.11.1967 "Curfew of 4 ½ hours today".

¹⁸⁹ ST 30.11.1967 "Mentri Besar hits out at 'PMIP thugs'".

¹⁹⁰ ST 28.11.1967 "POLICE ARRESTS 84 SECRET SOCIETY THUGS IN PENANG".

¹⁹¹ ST 28.11.1967 "The big hartal failure".

¹⁹² Felix Abisheganaden "Swoop on Labour" (haastattelu). ST 26.11.1967.

*Helvetti pääsi irti. Malaijit kostivat väkivallan samalla mitalla takaisin ja mikä alun perin oli kommunistinen vastarinta hallitusta ja kansaa vastaan muuttui kiinalais-malaijilaiseksi konfliktiksi.*¹⁹³

Sekä Abdul Razak että Abdul Rahman osoittivat sormellaan kommunisteja levottomuuksien aiheuttamisesta, mutta vain Abdul Rahman toi ST:ssä esille levottomuuksien etnisen ulottuvuuden. Abdul Razakin halua peitellä Penangissa ilmenneitä malaijien ja kiinalaisten välisiä yhteenottoja voidaan yrittää selittää ST:n joulukuussa julkaiseman pääkirjoituksen avulla. ST:n mukaan mellakat olivat takaisku Malesian kehitykselle ja ne osoittivat, että etniset suhteet tulisi huomioida tulevaisuudessa ensisijaisesti poliittisessa päätöksenteossa, jotta yhteiskunnallinen harmonia saataisiin säilytettyä.¹⁹⁴ ST osoitti pääkirjoituksellaan kritiikkiä Malesian hallituksen toimia kohtaan, mikä saattaa selittää Abdul Razakin haluttomuutta myöntää etnisten jännitteiden olemassaoloa. Etnisten jännitteiden olemassaolo tarkoitti, että Malesian hallituksen puheet yhteiskunnassa vallitsevasta “rotuharmoniasta” eivät vastanneet kaikkien malesialaisten kokemusta.

Abdul Rahman kehotti ST:ssä julkaistussa puheessaan mellakkaa sivusta seuranneita kiinalaisia puuttumaan aktiivisesti levottomuuksia aiheuttaneen joukon toimintaan. Samassa puheessaan hän totesi näiden tiettyjen henkilöiden tuoneen huonoa mainetta Malesian kiinalaisille.¹⁹⁵ Tämä antaa ymmärtää, että kiinalaisten katsottiin olevan tiivis ryhmä, joka pystyisi valvomaan jäseniään kollektiivisesti tai olisi vastuussa toisten kiinalaisten toiminnasta.

DAP:n puheenjohtaja Chen Man Hin kommentoi ST:ssä Penangin tapahtumia. Hänen mukaansa Malesian monikulttuurisuus aiheutti sen, että riippumatta väkivallankäytön alkuperäisestä syystä, väkivaltaiset yhteenotot muuttuisivat nopeasti etniseksi konfliktiksi.¹⁹⁶ Malaijan yliopiston professori Ungku Aziz pohti Penangin tapahtumien jälkeen ST:ssä Malesian monikulttuurisuutta ja sen tuomia haasteita. Hän perään kuulutti hallitusta ottamaan selvää, mikä todellisuudessa oli etnisten ja kommunalististen ongelmien taustalla:

¹⁹³ “Hell broke loose. Malays retaliated with violence and what originally was a Communist resistance against the Government and the people turned into a Sino-Malay conflict”. Suomentanut Ida Azmi Helenius. Bob NG “Socialist Front has to answer for this: Tengku”. ST 26.11.1967.

¹⁹⁴ ST 2.12.1967 “A Happier Weekend” (pääkirjoitus).

¹⁹⁵ ST 29.11.1967 “Tengku warns fence sitters”.

¹⁹⁶ ST 30.11.1967 “DR TAN TELLS LABOUR MEN: ‘HELP EASE THE TENSION’”.

– mutta mitä minä ehdotan on että meidän täytyy selvittää latenti potentiaali väkivallalle, jonka taustalla ovat ekonomiset, poliittiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät yhteiskunnassamme.¹⁹⁷

ST:n julkaisemat Chen Man Hinin ja Ungku Azizin keskustelunavaukset eivät kuitenkaan saaneet jatkoa eikä hallitus ottanut niihin julkisesti kantaa.

Penangin tapahtumat osoittivat, että Malesian hallitus ei ollut onnistunut vuoteen 1967 mennessä luomaan politiikallaan yhtenäistä kansakuntaa vaan tyytymättömyys kyti kansalaisten keskuudessa. Tämä näkyi siinä, että yksittäinen yllättävä tapahtuma kuten valuutan arvon lasku sai malaijit ja kiinalaiset kääntymään toisiaan vastaan. Penangin hartalia seuranneet keskustelut antoivat ymmärtää, että Malesian hallitus ei saamistaan kehoituksista huolimatta ollut valmis tarkastamaan ajamaansa poliittista linjaa uudelleen.

3.2. Oppositiopuolueet haastavat Alliancen

Etniset kysymykset näkyivät selvästi malesialaisessa politiikassa ja julkisessa keskustelussa 1960-luvulla. Erimielisyydet siitä, miten etnisyydet tulisi huomioida ja miten yhdistää eri etnisiin ryhmiin kuuluvat kansalaiset sai opposition esittämään kritiikkiä hallituksessa olevaa Alliancea kohtaan. Käsittelen tässä alaluvussa erityisesti sitä keskustelua, jota käytiin vuoden 1969 vaalien alla.

Huhtikuussa 1968 Penangissa perustettiin uusi puolue, jonka nimi oli Parti Rakyat Gerakan (Gerakan). Sen iskulause oli “tasa-arvo, oikeus ja tasavertaiset mahdollisuudet kaikille”¹⁹⁸. Gerakan erosi Alliancesta siinä, että se pyrki olemaan monietninen puolue, kun taas Alliance muodostui kolmesta eri puolueesta, joista jokainen edusti yhtä etnisyyttä. Gerakanin jäsenkunta muodostui kuitenkin pääasiassa kiinalaisista, minkä vuoksi moni malaiji katsoi puolueen olevan kiinalainen enemmän kuin monietninen.¹⁹⁹ Erityisesti kiinalaisten ja intialaisten tyytymättömyys Alliancea kohtaan kasvoi, koska sen ei katsottu palvelevan heidän etujaan.²⁰⁰ Varsinkin kiinalaisten keskuudessa MCA koettiin saamattomaksi ja UMNO:a myötäileväksi samaan aikaan kun sen toivottiin

¹⁹⁷ “– but what I am suggesting is that we must find out the latent potential for violence that is created by economic, political, social and cultural factors in our society”. Suomentanut Ida Azmi Helenius. ST 16.12.1967 “Probe our racial problem, he urges”.

¹⁹⁸ “Equality, justice and equal opportunity for all”. Suomentanut Ida Azmi Helenius. Andaya & Andaya 2001, 296–297.

¹⁹⁹ Andaya & Andaya 2001, 297.

²⁰⁰ Andaya & Andaya 2001, 296.

ajavan enemmän kiinalaisten etuja. Esimerkiksi DAP hyötyi kiinalaisten ja intialaisten tyytymättömyydestä Alliancea kohtaan. Puolueen tavoitteena oli poistaa malaijien etuoikeudet ja muuttaa koulutusjärjestelmä tasa-arvoisemmaksi kielestä riippumatta.

Oppositiopuolueet UDP ja Gerakan pyrkivät DAP:n johdolla muodostamaan yhdistyneen oppositiorintaman Alliancea vastaan vuoden 1969 vaaleihin.²⁰¹ Puolueet yrittivät muodostaa yhteisen kannan esimerkiksi monikielisyydestä, mutta ST:n julkaisemassa jutussa kävi ilmi, että kielikysymyksestä ei päästy selkeään yhteisymmärrykseen.

MCA:n Tan Siew Sinin kanta oppositiopuolueiden politiikkaa kohtaan oli epäileväinen jo kaksi vuotta ennen vaaleja. Hän totesi ST:ssä toukokuussa 1967, että Alliancen häviö vaaleissa tulisi johtamaan etnisten levottomuuksien lisääntymiseen.²⁰² Alliancen painotti vuoden 1969 vaalikampanjassaan, että se oli ainoa poliittinen taho, joka pystyi ylläpitämään monietnistä hallitusta.²⁰³ Samoihin aikoihin tämän kannanoton kanssa ST uutisoi, että maassa oli järjestetty huhtikuusta alkaen 21 hallituksen vastaista mielenosoitusta.²⁰⁴ Puolet näistä mielenosoituksista oli lehden mukaan järjestetty Kuala Lumpurissa.

Oppositiopuolueiden haastaessa hallitusta, ST uutisoi myös hallituksen sisäisistä jännitteistä. Vuoden 1967 lokakuussa ST:ssä käytiin keskustelua siitä, soveltaisiko ei-malaiji varapääministeriksi. ST raportoi UMNO:n viikottaisen julkaisun *Malayan Merdeka* vaatineen MCA:ta ja MIC:tä kumoamaan “väärät ja vastuuttomat huhut”, joiden mukaan seuraava varapääministeri olisi ei-malaiji.²⁰⁵ Ei-malaijilla viitattiin MCA:n Tan Siew Siniin, sillä hänen mahdollisuuksistaan varapääministerinä oli keskusteltu ST:ssä jo aikaisemmin.²⁰⁶ Tan Siew Sin saatettiin ST:ssä kyseenalaiseen valoon, sillä lehdessä julkaistiin pian varapääministeri-keskustelun jälkeen juttu, jossa kyseenalaistettiin hänen malaijinkielen taitonsa.²⁰⁷

UMNO:n ja MCA:n väliset jännitteet nousivat pintaan myös Malakkan osavaltion hallituksen johtajan valitsemisen yhteydessä. ST:ssä uutisoitiin MCA:n olleen tyytymätön siihen, että virkaan nimitettiin malaiji, koska MCA:n mukaan Abdul

²⁰¹ ST 24.4.1968 “DAP HITS BACK: ELITE GROUP CHARGE HARDLY ADULT...”.

²⁰² ST 26.5.1967 “Racial violence if Alliance falls, warns Tan”.

²⁰³ Turnbull 1989, 267.

²⁰⁴ ST 18.7.1967 “‘Take firmer action’ order to police”.

²⁰⁵ ST 23.10.1967 “The MCA view on ‘vital constitutional issue’”.

²⁰⁶ ST 26.6.1967 “‘Nothing wrong in Tun Tan as Deputy Premier’”.

²⁰⁷ ST 29.11.1967 “Tun Tan ‘not good in the national language’ court told”.

Rahmanin ja Tan Siew Sinin välillä oli olemassa herrasmiehsopimus siitä, että kuvernöörin ollessa malaiji osavaltion hallituksen johtajan tulisi olla ei-malaiji.

UMNO:n pääsihteerin mukaan vanhat mielikuvat kiinalaisesta “towkaysta” ja malaijilaisesta “inchestä” aiheuttivat edelleen ennakkoluuloja malesialaisten keskuudessa. Towkaylla viitattiin Malesian kiinalaiseen yrityksen omistajaan tai johtajaan. Inche puolestaan tarkoittaa yksinkertaisesti herraa ja sitä käytettiin puhuttaessa malaijimiehistä. Pääsihteeri totesi ST:ssä julkaistussa jutussa, että vuosia kestänyt kolonialismin aikainen “hajota ja hallitse” -politiikka oli pitänyt etnisyydeltään eroavat ihmiset erillään ja edesauttanut stereotyyppien muodostumisessa. Kiinalaisista muodostui hänen mukaansa tästä syystä kuva materialistisina, moraalittomina ja häikäilemättöminä liikemiehinä. Malaijeista taas oli muodostunut kuva helppoa ja miellyttävää elämää havittelevina laiskoina ja saamattomina ihmisinä. Pääsihteeri totesi kuitenkin, että kiinalaisilla ja malaijilaisilla oli todellisuudessa paljon yhteistä. Hänen mukaansa niin kutsuttu malaijikulttuuri oli saanut vaikutteita sekä Kiinasta että Intiasta. Hän viittasi joidenkin henkilöiden esittämiin syytöksiin siitä, että islaminusko oli syytä malaijien kehittymättömyyteen. Hänen mukaansa uskonto ei ollut tähän syytä, mutta vanhanaikaisilla tavoilla oli sen sijaan ollut vaikutusta malaijien heikompaan asemaan suhteessa muihin.²⁰⁸

ST:n julkaisemien juttujen perusteella jakoa etnisten ryhmien välillä ylläpidettiin etnisiin kysymyksiin liittyvissä keskusteluissa vuosina 1965–1969. Kiinalaisiin liitetyt stereotyypit olivat nousseet ST:ssä esille Singaporen eron yhteydessä. Samaan aikaan ST:ssä julkaisiin myös jatkuvasti juttuja, joissa malaijeihin liitetyt vanhat stereotyypit kukoistivat. Malaijeja kehoitettiin näissä jutuissa ottamaan suurempi vastuu omasta elämästään ja olemaan turvautumatta pelkästään valtion tarjoamiin etuuksiin.²⁰⁹ Malaijeja kannustettiin ottamaan mallia kiinalaisista, joita kuvailtiin samalla ahkeriksi työntekijöiksi.²¹⁰ Malaijeista muodostui ST:n otsikoinnin seurauksena sellainen kuva, että he olivat helposti kateellisia muiden onnistumisille, mutta eivät olleet itse valmiita tekemään töitä oman onnistumisensa eteen.²¹¹ ST:ssä julkaistujen kommenttien takana olivat lähes poikkeuksetta poliitikkoja ja muita hallitsijoita, jotka olivat itse taustaltaan malaijeja. ST:n julkaisemien juttujen perusteella heidän asenteensa malaijiväestöä

²⁰⁸ Bob NG “Towkay and inche keeping Chinese, Malays apart...”. ST 27.11.1968.

²⁰⁹ ST 26.3.1966 “Malays told: Don’t only depend on rights” ja ST 17.11.1966 “Malays urged: Don’t rely on Govt assistance”.

²¹⁰ ST 25.10.1966 “Mentri to Malays: Learn from Chinese”.

²¹¹ ST 5.3.1968 “Don’t be jealous, Ruler tells Malays” ja ST 4.1.1969 “DON’T BE JEALOUS, GHAFAR TELLS MALAYS”.

kohtaan oli paternalistinen, sillä näiden juttujen sävy oli usein joko opettava tai suorastaan käskävä.

Malaijeihin liitetyt stereotypiat eivät olleet uusia vaan niiden juuret ulottuvat jo siirtomaa-aikaan. Brittiläisessä Malaijassa asunut siirtomaahallinnon virkamies Frank Swettenham oli kuvaillut vuonna 1895 julkaistussa teoksessaan malaijeja muun muassa epäluotettavaksi rahanlainaajiksi, muutosvastaisiksi ja laiskoiksi.²¹² Toisaalta hän oli myös kuvannut malaijinaisia älykkäiksi keskustelijoiksi ja innokkaiksi lukijoiksi.²¹³ Siirtomaa-ajan päätyttyä vanhat stereotypiat jatkoivat eloaan jopa malaijien omissa mielissä. Näillä stereotypioilla oikeutettiin osaltaan malaijien erityisoikeuksia ST:ssä käydyissä keskusteluissa. Koska malaijit eivät lehdessä julkaistujen juttujen mukaan pärjänneet omillaan ja he olivat huonossa asemassa verrattuna muihin maan etnisiin ryhmiin, heitä täytyi auttaa malaijeja suosivan politiikan avulla.

Vuoden 1969 parlamenttivaalien lähtötilanne erosi aikaisemmista vaaleista, sillä ensimmäistä kertaa itsenäistymisen jälkeen oppositiossa olleilla puolueilla oli mahdollisuus haastaa Alliance. Uudet puolueet DAP ja Gerakan haastoivat Alliancea erityisesti sen harjoittamasta kielipolitiikasta ja ne pyrkivät tuomaan ei-malaijien äänet paremmin kuuluviin. 1960-luvulla etnisiin kysymyksiin liittyneet jännitteet olivat nousseet uudestaan esiin, mikä näkyi myös vuoden 1969 parlamenttivaalien vaalikampanjoissa. Vaikka Malesiassa pyrittiin yhdistämään kansaa, etnisiin ryhmiin liitettyjä stereotypioita nousi ST:ssä esiin useasti vuosien 1965–1969 aikana. Stereotypiat olivat osittain samoja, joita jo siirtomaahallinnon aikana paikallisiin ihmisiin oli liitetty. Malaijit hyödynsivät heihin itseensä liitettyjä negatiivissävytteisiä stereotypioita erityisoikeuksiensa oikeuttamisessa. Toisaalta stereotyyppisten kuvausten ylläpito saattoi olla haitallista kansallisen yhtenäisyyden kannalta ja vieraannuttaa eri etnisiin ryhmiin kuuluneita henkilöitä toisistaan.

²¹² Swettenham 1895, 18–19.

²¹³ Swettenham 1895, 24.

4. “PALUUTA EI ENÄÄ OLE”²¹⁴

Tässä luvussa käsitellään vuoden 1969 parlamenttivaalien tuloksia, joiden seurauksena Alliance menetti aikaisemman kaksi kolmasosaa enemmistönsä kilpaileville puolueille. Vaikka se sai tarpeeksi ääniä pysyäkseen hallituksessa, vuoden 1969 vaalit olivat merkittävät oppositiopuolueiden kannalta. PMIP pysyi vallassa Kelantanin osavaltiossa samalla kun Penangin ja Perakin osavaltiot päätyivät oppositiopuolueiden Gerakanin ja PPP:n haltuun. Vaaleilla valittu parlamentti ei kuitenkaan päässyt aloittamaan toimintaansa, sillä sen toiminta lakkautettiin vaaleja seuranneiden mellakoiden vuoksi. Tilalle muodostettiin hätätilahallitus, joka oli vallassa aina vuoteen 1971 asti.²¹⁵ Tänä aikana malaijienemmistöinen hätätilahallitus muutti aikaisemman hallituksen kannattamaa linjaa etnisiin kysymyksiin liittyen ja alkoi ajamaan vahvemmin malaijien oikeuksia.²¹⁶

Vuoden 1969 toukokuussa jännitteet Malesian yhteiskunnassa purkautuivat mellakoina liittovaltion pääkaupungissa Kuala Lumpurissa, josta mellakat levisivät myös muualle maahan. ST:ssä mellakoista puhuttiin toukokuun 13. päivän tapahtumina. Tätä termiä käyttivät myös malesialaiset poliitikot puhuessaan aiheesta 1960-luvun lopussa. Neutraalin termin avulla poliittinen johto pyrki rauhoittamaan maan levotonta tilannetta ja vetämään huomiota pois mellakoihin osallistuneista osapuolista. ST ei lähtenyt uutisoinnillaan korostamaan vastakkainasettelua etnisten ryhmien välillä käyttämällä poleemisempia nimityksiä kuten “rotumellakkaa”, jota käytettiin toukokuun 13. päivän tapahtumista muualla.²¹⁷ ST uutisoi mellakoista pääasiassa hyvin varovaisesti varsinkin, mitä tuli mellakoiden eri osapuoliin. Abdul Rahman toi ST:ssä esille huolensa siitä, että tuomalla esiin etnisyyteen liittyviä seikkoja ulkomaalainen lehdistö loi väärää kuvaa siitä, mistä mellakoissa oli ollut kyse.²¹⁸

²¹⁴ ST 19.5.1969 “There is no going back now... We will fight them hard and break their spirit” (puhe).

²¹⁵ Andaya & Andaya 2001, 299.

²¹⁶ Mauzy 1985, 161.

²¹⁷ Ks. Hack 2012.

²¹⁸ ST 30.5.1969 “Tengku heads drive for goodwill”.

4.1. Vaalien yllätyskäännös

Abdul Rahman arvioi toiveikkaasti ST:ssä vielä toukokuun alussa, että Alliance pystyisi pitämään ainakin aikaisemman enemmistönsä parlamentissa ellei jopa saamaan pari paikkaa lisää.²¹⁹ Vuoden 1969 vaalit kääntyivät kuitenkin oppositiopuolueiden menestykseksi ensimmäistä kertaa itsenäistymisen jälkeen.

Äänestystulokset alkoivat ilmestyä julkisuuteen vaaleja seuraavana päivänä. ST julisti kuvainnollisesti etusivullaan, että "Alliancen vene"²²⁰ oli joutunut myrskyn silmään, mutta silti selvinnyt siitä saamalla tarvittavan äänimäärän jatkokaudelle hallituksessa.²²¹ Alliancen paikat vähenivät vuoden 1964 vaalien 89 parlamenttipaikasta 66 paikkaan ja se koki tappioita myös osavaltioiden tasolla. Malaijien äänet jakautuivat monessa osavaltiossa UMNO:n ja PMIP:n välillä, mikä paransi entisestään ei-malaijien suosiossa olleiden DAP:n ja Gerakanin tilanteita. Merkittävimpiä muutoksia vuoden 1964 tilanteeseen verrattuna oli se, että monet kiinalaisäänestäjät hylkäsivät MCA:n ja antoivat äänensä muille puolueille.²²² MCA menetti puolet sen aikaisemmista parlamenttipaikoista kilpaileville puolueille.²²³ ST:ssä tuotiin esiin MCA:n tappion kirvoittamia puheenvuoroja. Tan Siew Siniä vaadittiin eroamaan MCA:n puheenjohtajan virasta, sillä kiinalaisten kerrottiin menettäneen luottamuksensa hänen kykyynsä johtaa MCA:ta. Perakin osavaltion kiinalaisen kauppakamarin sihteerin mukaan MCA oli ollut kuuro kiinalaisten vaatimuksille kiinankielen aseman ja kiinalaisten oikeuksien parantamisesta.²²⁴ MCA:n jatko hallituksessa oli ST:n mukaan epätodennäköistä sen suosion hiipumisen takia ja puolue jopa ilmoitti vetäytyvänsä hallituksesta kokonaan.²²⁵

Kiinalaisenemmistöisessä Penangin osavaltiossa voiton vei Gerakan, joka oli perustettu vasta reilua vuotta aikaisemmin. PPP oli puolestaan Perakin osavaltion vaalivoittaja. UMNO:n kovasta kampanjoinnista huolimatta PMIP säilytti Kelantanin osavaltion hallinnan pohjoisessa. Selangorin osavaltiossa Alliance sai yhtä paljon ääniä muiden puolueiden yhteenlaskettujen äänien kanssa ja ST:ssä spekuloidtiin jopa uusintavaaleista.²²⁶ Yksi suurimmista takaiskuista Allianceselle oli se, että kolme sen entistä ministeriä ei onnistunut saamaan tarpeeksi ääniä päästäkseen jatkokaudelle. Myös

²¹⁹ ST 8.5.1969 "89 majority again, Tengku predicts".

²²⁰ "Alliancen veneellä" viitattiin koalition logoon, joka oli purjevene.

²²¹ ST 12.5.1969 "Rough passage for the Alliance boat".

²²² Andaya & Andaya 2001, 297.

²²³ Turnbull 1989, 268.

²²⁴ ST 13.5.1969 "Tun Tan should quit, he says".

²²⁵ Lim Thow Boon "MCA pulls out of cabinet". ST 14.5.1969.

²²⁶ ST 13.5.1969 "Selangor, Perak to poll again?".

monen muun entisen ministerin saamat äänimäärät laskivat huomattavasti edellisten vaalien äänimääriin verrattuna. ST huomioi DAP:n vaalimenestyksen Malakkan osavaltiossa. Se julkaisi jutun, jossa puolue julisti menestymisensä tarkoittaneen “malesialaisen Malesian voittoa”.²²⁷ Tällä viitattiin suoraan MSC:n vuonna 1965 aloittamaan kampanjaan, joka kuitenkin tyrehtyi Singaporen erotessa liittovaltiosta vielä samana vuonna. Julistuksella DAP myös osoitti yhteytensä singaporelaiseen PAP:iin, joka oli kuulunut MSC:hen ja jonka pohjalta DAP oli perustettu.

4.2. Harmonia rikkoutuu

Valmiustila oli vaalien takia korkealla jo ennen mellakoita ja poliisi valvoi äänestyksen sujuvuutta. Vaalien alla sattui kuitenkin kaksi yhteenottoa, joiden uutisoinnissa nostettiin esille etniset jännitteet. Ensimmäinen näyttävästi ST:ssä uutisoitu tapaus sattui huhtikuun lopussa Georgetownissa Penangin osavaltiossa, jossa Alliancen tiedottajana työskennellyt malaijimies tapettiin.²²⁸ ST esitti lehdessä Kuala Lumpurista käsin kirjoitetun poliisitiedoitteen, jonka mukaan Alliancen tiedottaja oli kotimatallaan törmännyt surmaajiinsa näiden ollessa maalaamassa vaalien vastaisia iskulauseita Georgetownin kaduilla.²²⁹ Mies oli yrittänyt estää heitä, jolloin miesjoukko oli hyökännyt hänen kimppuunsa. ST raportoi Kuala Lumpurin poliisipäällikkön kieltäneen tiedotustilaisuudessa painokkaasti tapon taustalla olleen etnisyyteen liittyviä seikkoja.²³⁰ Hän syytti surmasta Labourin Penangin osastoa ja sen kommunistisia pyrkimyksiä sabotoida tulevat vaalit. Hän kiisti kuitenkin, että surmassa olisi ollut kyse varsinaisesti puolueiden välisestä vihanpidosta. ST uutisoi, että tapahtuma-alueelle oli asetettu ulkonaliikkumiskielto, jotta poliisi pystyisi jäljittämään tappoon syyllistyneet.

ST:n julkaiseman jutun sisällöstä voi päätellä, että mahdollisia etnisiä levottomuuksia pelättiin vaalien aikana. Tästä kertoo se, että jutussa kiistettiin tapon motiivin liittyneen uhrin etnisyyteen ja ulkopuolisia pyydettiin jättämään tapon tutkinta poliisille. Etnisyyteen liittyvän motiivin kiistäminen paljastaa epäsuorasti sen, että taposta epäillyt miehet olivat ei-malaijeja, vaikka tätä ei etnisen väkivallan pelon takia haluttu korostaa. Ulkonaliikkumiskiellon syyksi esitettiin poliisin työskentelyrauhan turvaaminen, mutta

²²⁷ ST 12.5.1969 “A VICTORY FOR MALAYSIAN MALAYSIA, SAYS DAP’S KIT SIANG”.

²²⁸ Oh Kee Tiang & Carole Chong “Penang polls to go on”. ST 26.4.1969.

²²⁹ ST 26.4.1969 “1 p.m. CURFEW ORDERS DROPPED BY COPTERS”.

²³⁰ Ibid.

ST:n jutun sisältö viittaa myös siihen, että sillä pyrittiin ehkäisemään malaijien mahdolliset kostotoimet tapetun malaijimiehen puolesta.

Toinen tapaus sattui toukokuun alussa Kuala Lumpurissa, jossa poliisi ampui nuoren kiinalaismiehen.²³¹ Labour-puolueeseen kuulunut kiinalaismies oli nuorisjoukon kanssa maalaamassa vaaleja vastustavia iskulauseita kun poliisit saapuivat paikalle. ST:n etusivullaan julkaiseman uutisen mukaan nuorisjoukko hyökkäsi poliisien kimppuun, minkä takia poliisi joutui käyttämään tilanteessa asetta. Pääministeri Abdul Rahman kommentoi nopeasti tapausta ST:ssä seuraavana päivänä toteamalla, että poliisi oli turvautunut tilanteessa itsepuolustukseen.²³² Tutkijoiden mukaan tapaus keräsi Kuala Lumpurin kaduille jopa 10 000 mielenosoittajaa, jotka osoittivat myötätuntonsa kuolleelle kiinalaismiehelle.²³³ ST uutisoi lyhyesti Labourin tuominneen poliisin toiminnan, mutta ei antanut tämän osapuolen näkökulmalle sen enempää tilaa sanomalehdestä.²³⁴ Kiinalaisnuoren ampuneen poliisin etnisyydestä ei ole tietoa, mutta ST:n uutisoinnissa tuotiin esille uhrin etnisyys, mikä saattoi nostattaa Malesian kiinalaisten puolustautumismielialaa.

Valtionjohto kehotti lehdistöä valvomaan julkaisujaan, jotta mitään levottomuuksiin kannustavaa ei pääsisi jakoon vaalien alla.²³⁵ ST vaikuttaa noudattaneen tätä kehotusta, sillä tiedotusministeri Inche Senu Abdul Rahman kiitteli lehdistön vastuullista toimintaa ST:ssä toukokuun alussa:

*Monikulttuurisessa yhteiskunnassa oli tärkeää, että sanomalehdet eivät painaneet tai reportoineet selkkauksista, jotka voisivat luoda epäterveen ilmapiirin väestön eri osien välille. Tämä oli välttämätöntä, koska jos sellaiset uutiset olisi tuotu esiin, ne olisivat voineet synnyttää ennakkoluuloja ja hajoittaa kansan.*²³⁶

Tiedotusministerin antama kiitospuhe paljastaa, että lehdistöön kohdistui kulissien takana poliittinen paine olla julkaisematta ei-toivottuja juttuja kuten etnisiä yhteenottoja. ST myönsi vaalien jälkeen elokuussa pääkirjoituksessaan "...AND DAMN THE CONSEQUENCES?", että lehden toimitus oli jättänyt julkaisematta joitain tietoja

²³¹ ST 5.5.1969 "Youth killed in clash with police".

²³² ST 6.5.1969 "Tengku: Police acted in self-defence".

²³³ Andaya & Andaya 2001, 297.

²³⁴ ST 5.5.1969 "Youth killed in clash with police".

²³⁵ ST 17.5.1969 "NEWSPAPERS AGAIN TOMORROW".

²³⁶ "In a multi-racial society it was important that newspapers did not print or report incidents that would create an unhealthy climate among various sections of the population. This was necessary because if such news were played up, they could endanger prejudices and wreck the nation." Suomentanut Ida Azmi Helenius. ST 1.5.1969 "Thanks for playing down those speeches – Senu".

vaalikamppailun aikana ja vaalien jälkeen.²³⁷ Todellisesta toukokuun mellakoita edeltäneiden etnisten yhteenottojen määrästä ei siis voi ST:n kautta saada kokonaista kuvaa, jos niistä ei etnisten levottomuuksien pelon ja poliittisen paineen takia uutisoitu.

ST:n julkaisemien juttujen perusteella etnisistä kysymyksistä erityisesti kielikysymys ja malaijien etuoikeuksiin liittyneet keskustelut olivat aiheuttaneet eniten erimielisyyksiä poliittisten puolueiden keskuudessa. Alliance pyrki UMNO:n johdolla luomaan näillä keskusteluilla raameja yhteiselle malaijilaisuuteen perustuvalla malesialaiselle identiteetille samalla kun etnisiin vähemmistöihin kuuluneet poliitikot koettelivat keskustelun rajoja kyseenalaistamalla tätä identiteettiä. Lehden lukijoille nämä keskustelut näyttäytyivät kamppaluna malesialaisesta identiteetistä. Monien oppositiopuolueiden pyrkimykset parantaa etnisten vähemmistöjen asemaa herätti malaijien huolen heidän oman kielen ja kulttuurin tulevaisuudesta. Sisäministeri Tun Ismail bin Dato Abdul Rahman kommentoi ST:ssä malaijien tuntemuksia. Hänen mukaansa malaijien pelko heidän oikeuksiensa pois ottamisesta oli ollut todellinen opposition kannatuksen nousun takia.²³⁸ Malaijien pelko heidän erityisoikeuksiensa puolesta ja ei-malaijien epäluottamus hallituksen kykyyn suojella vähemmistöjen asemaa johtivat yhteiskunnallisen tilanteen nopeaan kiristymiseen vaalien jälkeen. Malaijien ja kiinalaisten epäluottamus toisiaan kohtaan ja käsitys siitä, että valtionjohto ei ollut kykeneväinen suojelemaan kumpaakaan osapuolta johti lopulta omankädenoikeuden ja väkivallan käyttöönottoon.²³⁹

DAP ja Gerakan juhlivat vaalivoittojaan järjestämällä valtavat voittokulkueet Kuala Lumpurissa. Ei-malaijilaisiksi miellettyjen puolueiden juhlinta herätti malaijeissa vastustusta ja UMNO:n kannattajat vastasivat juhlintaan omalla kulkueellaan. 13. toukokuuta nämä eri puolueiden kannattajat ottivat yhteen ja kontrolloimattomat mellakat levisivät pääkaupunkiin. Malesiaan julistettiin seuraavana päivänä kansallinen hätätila ja maan parlamentin toiminta lakkautettiin. Abdul Razakin johdolla muodostettiin National Operation Council (NOC), jolle annettiin parlamentin valtuudet ja joka alkoi selvittämään mellakkaan johtaneita tapahtumia. Mellakat ehtivät kestää kokonaisuudessaan neljä päivää ennen kuin tilanne saatiin hallintaan. Kommunistinen väkivalta jatkui maassa kuitenkin vielä kahden kuukauden ajan. Virallisten tietojen mukaan 196 ihmistä kuoli ja 409 loukkaantui, mutta tutkijoiden mukaan määrä voi olla tätäkin suurempi.²⁴⁰ Suurin osa

²³⁷ ST 23.8.1969 "...AND DAMN THE CONSEQUENCES?" (pääkirjoitus).

²³⁸ ST 5.10.1969 "Ismail wants dialogue with the people".

²³⁹ Collins 1998, 267.

²⁴⁰ Andaya & Andaya 2001, 298.

mellakoiden yhteydessä kuolleista oli kiinalaisia. Andayan ja Andayan mukaan mellakoissa oli kyse siitä, että malaijit turvautuivat väkivaltaan puolustaessaan oikeuksiaan opposition jatkuvasti kyseenalaistaessa niiden tarpeellisuuden.²⁴¹

Malesian hallitus määräsi mellakoiden alkamisen jälkeen, että kaikkien Malesiassa ilmestyneiden sanomalehtien jakaminen tultaisiin keskeyttämään välittömästi siihen asti kunnes hallitus ilmoittaisi toisin.²⁴² Päätös koski myös ST:tä eikä sitä pystytty muiden lehtien tavoin julkaisemaan Malesiassa kahteen päivään. ST:n toimitus arvosteli päätöstä kovin sanoin pääkirjoituksessaan, joka julkaistiin Singaporen puolella normaalisti ilmestyneessä lehdessä. ST:n mukaan sanomalehtien kieltäminen tulisi johtamaan epätietoisuuden lisääntymiseen ja väärin tulkintojen syntymiseen siinä missä sanomalehdet pystyisivät avustamaan hallitusta tilanteen rauhoittamisessa levittämällä ”oikeaa tietoa ja totuutta”. Pääkirjoituksessa todettiin, että lehden toimittajat olivat aina kuunnelleet hallituksen ohjeita ja varoituksia ja työskennelleet vastuullisesti.²⁴³

Abdul Razakin alaisuuteen perustettiin myös kansallisen yhtenäisyyden osasto (Department of national unity). ST:n mukaan osaston tehtävänä oli selvittää Malesian etnisten ongelmien syyt ja löytää ratkaisuja näihin ongelmiin.²⁴⁴ Gerakan kiitteli päätöksestä perustaa tämä osasto, mutta puolueen pääsihteeri kertoi puolueen toivoneen, että osasto pystyisi toimimaan itsenäisesti eikä varapääministerin alaisuudessa.²⁴⁵ Osaston kehittämä uusi kansallinen ideologia, Rukunegara, julkaistiin Malesian itsenäisyyspäivänä 31. elokuuta 1970.²⁴⁶ Uusi kansallinen ideologia sisälsi periaatteita, joiden avulla kansallinen yhtenäisyys pyrittiin takaamaan. Samalla kiellettiin bumiputeraväestön erityisaseman, kansallisen kielen, kansalaisoikeuksien ja hallitsijoiden suvereniteettien kyseenalaistaminen.²⁴⁷

ST:n toimittaja Felix Abisheganaden haastatteli pääministeriä vuoden 1969 heinäkuussa. Haastattelussa Abdul Rahman kertoi ajatuksistaan hätätilan jatkamisen ja rauhan palauttamisen suhteen. Hänen mielestään parlamentin toiminta voitaisiin palauttaa ennalleen vasta jännitteiden hävittyä. Vapaan ja kriittisen keskustelun aika oli hänen mukaansa vasta sitten kun etnisiin kysymyksiin liittyneet keskustelut eivät aiheuttaisi

²⁴¹ Andaya & Andaya 2001, 298.

²⁴² ST 16.5.1969 “Govt suspends all newspapers”.

²⁴³ ST 16.5.1969 “CRISIS of CONFIDENCE” (pääkirjoitus).

²⁴⁴ ST 2.7.1969 “Dept. of National Unity to be set up”.

²⁴⁵ ST 3.7.1969 “GERAKAN HAILS DECISION TO OPEN NATIONAL UNITY DEPT”.

²⁴⁶ Andaya & Andaya 2001, 298.

²⁴⁷ Turnbull 1989, 268–269.

kansalaisissa niin vahvoja reaktioita kuin mitä mellakoiden aikana oli nähty.²⁴⁸ Käytännössä tätä vapaan ja kriittisen keskustelun aikaa ei ikinä tullut, kun vuonna 1970 vapaata keskustelua rajoitettiin merkittävästi.

Kritiikkiä Alliancen politiikkaa kohtaan kuitenkin esitettiin ja sitä annettiin jopa Alliancen sisältä käsin mellakoiden jälkeen. UMNO:n jäsen Mahathir bin Mohamad oli yksi näistä kriitikoista. Hänen esittämiään ajatuksia ei julkaistu ST:ssä, mutta lehti huomioi hänen erottamisensa puolueesta heinäkuussa 1969. ST:n mukaan Mahathir tunnettiin yhtenä puolueen radikaaleimmista jäsenistä. Eron syynä oli ST:n tietojen mukaan Mahathirin ja Abdul Rahmanin julkisuuteenkin vuotanut kirjeenvaihto, joka sisälsi puolueen salassapidettäviä tietoja. Mahathir oli kirjeissään arvostellut suorasanaisesti pääministeriä.²⁴⁹ ST uutisoi paria päivää myöhemmin, että Malesian sisäministeriö oli kieltänyt Mahathirin kesäkuussa pääministerille kirjoittaman kirjeen kopioiden julkaisemisen, myynnin, levittämisen ja hallussapidon vankila- tai sakkorangaistuksen uhalla. Samalla kiellettiin myös viisi muuta julkaisua.²⁵⁰ Kiellettyjen dokumenttien lista kasvoi pian kun uudet viisi julkaisua kiellettiin.²⁵¹

Mahathir bin Mohamad kirjoitti eronsa jälkeen vuonna 1970 julkaistun teoksen *The Malay Dilemma*, joka käsitteli muun muassa malaijien historiaa ja toukokuun 13. päivän mellakoita. Teos sensuroitiin pian sen ilmestymisen jälkeen Malesiassa.²⁵² Mahathirin mukaansa harmoniaa ei todellisuudessa ollut ollut ennen vuoden 1969 mellakoita: “Mikä tulkittiin harmoniaksi, oli vain avoimen rotujenvälisen konfliktin puuttuminen”.²⁵³ Mahathir kuvailee malaijien ja kiinalaisten saavuttaneen itsenäisyyden kuherruskuukauden aikana.

Mahathirin ja Abdul Rahmanin väliset erimielisyydet eivät olleet ainoa huoli UMNO:n sisällä. Abdul Rahman paljasti toimittajille, että UMNO:n sisällä oli käynnissä valtataistelu puolueen johdon ja puolueen sisällä olevien ääriajattelijoiden välillä.²⁵⁴ Hänen mukaansa valtataistelu oli käynnistynyt pian vaalien jälkeen ja ääriajattelijat pyrkivät nyt syrjäyttämään nykyisen puoluejohdon. ST oli uutisoinut UMNO:n sisäisistä ongelmista kertomalla esimerkiksi puolueen tiukentuneesta puoluekurista ja monien

²⁴⁸ Felix Abisheganaden “‘Our job to get the country back to where we will have peace’”. ST 4.7.1969 (haastattelu).

²⁴⁹ Alias Rahim & Tony Hermon “Mahathir out of top Umno body”. ST 13.7.1969.

²⁵⁰ ST 15.7.1969 “Banned: Dr. M’s letter to Tengku”.

²⁵¹ ST 18.7.1969 “FIVE MORE DOCUMENTS ON THE BANNED LIST”.

²⁵² Andaya & Andaya 2001, 299.

²⁵³ “What was taken for harmony was absence of open inter-racial strife”. Suomentanut Ida Azmi Helenius. Mahathir 1970, 14.

²⁵⁴ ST 2.8.1969 “Ultras aim to take over Umno: Tengku”.

julkiseen keskusteluun osallistuneiden puolueen jäsenien erottamisista. ST nosti mellakoiden jälkeen esiin puheet Abdul Rahmanin mahdollisesta erosta. Malaijeista muodostuneet militanttiryhmät vaativat Abdul Rahmania eroamaan, koska hänen politiikkaansa pidettiin liikaa vähemmistöjä myötäilevänä.²⁵⁵ Varapääministeri Abdul Razak oli ollut enemmän esillä julkisuudessa ja poliittisessa päätöksenteossa mellakoiden jälkeen, mikä lisäsi myös huhuja vallanvaihdosta. ST:ssä nostettiin esiin jopa puheet mahdollisesta vallankaappauksesta, mutta Abdul Razak kiisti nämä väitteet. Hän kertoi pitävänsä vallankaappauksen todennäköisyyttä tulevaisuudessa myös epätodennäköisenä.²⁵⁶

ST otti kantaa Malesian tilanteeseen pääkirjoituksellaan heinäkuussa 1969. Pääkirjoituksessa pohdittiin toukokuun 13. päivän tapahtumien merkitystä. Kirjoituksen mukaan tämä päivä erotti vanhan Malesian uudesta Malesiasta. Pääkirjoituksen sävy oli hyvin myönteinen hätätilahallituksen tekemiä päätöksiä kohtaan. Kritiikkiä ei juuri esitetty. Pääkirjoituksessa tuotiin esille se, että moni joutui kärsimään mellakoiden takia, mutta katse oli tiukasti kiinni tulevaisuudessa, jonka uskottiin olevan valoisampi. Mellakoiden syitä ei käsitelty pääkirjoituksessa ollenkaan.²⁵⁷ Abdul Razak myönsi ST:lle, että aikaisemmin ongelmat ”lakaistiin maton alle”, mutta nyt valtionjohto oli valmis selvittämään, miten harmonia saataisiin palautettua.²⁵⁸

Tutkijat Robert Blanton, David Mason ja Brian Athow ovat tutkineet Ison-Britannian siirtomaaperintöä etnisten konfliktien näkökulmasta entisissä siirtomaissa. Blanton, Mason ja Athow ovat julkaisseet artikkelin ”Colonial Style and Post-Colonial Ethnic Conflict in Africa” (2001), jossa he vertailivat Ranskan ja Ison-Britannian siirtomaahallintatyylejä keskenään ja selvittivät, onko niillä ollut vaikutusta itsenäistyneiden entisten siirtomaiden etnisten konfliktien määrään ja vakavuuteen. He tarkastelivat artikkelissa etnisiä konflikteja Afrikan entisten siirtomaiden kontekstissa, mutta heidän tutkimustaan ja sen tuloksia voi soveltaa myös Malesiaan. Blanton, Mason ja Athow kuvailevat artikkelissa Ison-Britannian siirtomaahallintatyylä. Heidän mukaansa britit tukeutuivat paikallisiin eliitteihin siirtomaahallinnon päivittäisten asioiden hoitamisessa.²⁵⁹ Toisin kuin ranskalaiset, britit eivät pyrkineet muokkaamaan paikallisista asukkaista brittejä, joten he jättivät paikalliset sosiaaliset organisaatiot

²⁵⁵ Andaya & Andaya 2001, 298.

²⁵⁶ ST 13.8.1969 ”No coup likely against Tengku, says Tun Ismail”.

²⁵⁷ ST 18.7.1969 ”TOWARDS UNITY” (pääkirjoitus).

²⁵⁸ Albert Ramalingam ”‘Back the Tengku’ appeal by Razak”. ST 19.7.1969.

²⁵⁹ Blanton, Mason & Athow 2001, 479.

rauhaan.²⁶⁰ Britit harjoittivat “hajota ja hallitse” -politiikkaa ylläpitämällä etnisiä jännitteitä, jotta paikallinen väestö ei pystyisi liittoutumaan siirtomaahallintoa vastaan.²⁶¹ Tämä asetelma johti siihen, että siirtomaa-ajan päätyttyä paikalliset organisaatiot olivat edelleen olemassa ja ne pystyivät mobilisoimaan etnisiä ryhmiä, mikä johti entisissä Ison-Britannian siirtomaissa lukuisiin etnisiin konflikteihin.²⁶² Blantonin, Masonin ja Athown mukaan etnisen konfliktin riski oli ikään kuin sisäänrakennettu Ison-Britannian siirtomaahallintatyylisiin.²⁶³

Malesiassa puhjenneet mellakat eivät olleet poikkeuksellisia vaan monissa entisissä siirtomaissa on esiintynyt vastaavanlaisia levottomuuksia etnisten ryhmien välillä. Toukokuun 13. päivän tapahtumia voidaan pitää 1960-luvulla kasvaneiden etnisten jännitteiden purkauksena. Etnisistä kysymyksistä keskusteltiin ST:ssä lähes päivittäin ja poliittisten puolueiden eriävät näkökannat lisäsivät epätietoisuutta ja -luottamusta kansalaisten keskuudessa. Malesian hallitus otti vuoden 1969 jälkeen selkeämmän kannan etnisiin kysymyksiin liittyen ja alkoi tukemaan vahvemmin malaijien asemaa Malesiassa. Nämä toimet ja etnisten vähemmistöjen huomioiminen samaan aikaan onnistuivat rauhoittamaan Malesian tilannetta. Historioitsija Karl Hackin mukaan postkolonialistinen Malesia selviytyi hankalasta monietnisyyden luomasta tilanteesta hyvin verrattuna joihinkin muihin Kaakkois-Aasian maihin ja hän on kutsunut Malesian selviytymistä jopa “menestys tarinaksi”.²⁶⁴

²⁶⁰ Ibid.

²⁶¹ Ibid.

²⁶² Blanton, Mason & Athow 2001, 489.

²⁶³ Blanton, Mason & Athow 2001, 480.

²⁶⁴ Hack 2012, 158.

LOPPULAUSE

Pro gradun tarkoituksena oli selvittää, missä yhteyksissä ja miten Malesian etnisistä kysymyksistä keskusteltiin *The Straits Times* sanomalehdessä vuosina 1965–1969. Etniset kysymykset kuuluivat 1960-luvulla vahvasti puoluepolitiikkaan, minkä takia etnisistä kysymyksistä keskusteltiin ST:ssä lähes yksinomaan tässä yhteydessä.

Malesia oli 1960-luvulla vasta siirtomaahallinnon alaisuudesta itsenäistynyt valtio, jossa jouduttiin siirtomaahistorian takia keskustelemaan myös monista etnisyyteen liittyvistä kysymyksistä. Siirtomaahistorian perintö näkyi siinä, että Malesian väestö muodostui monista etnisyyksistä, jotka eivät olleet keskenään esimerkiksi taloudellisesti ja poliittisesti tasavertaisia. Siirtomaa-aikana harjoitettu “hajota ja hallitse” -politiikka oli pitänyt etniset ryhmät erillään ja ruokkinut kilpailua näiden ryhmien välillä. Etniset ryhmät olivat karkeasti sanottuna jakautuneet taloudellisesti hyvin toimeentuleviin kiinalaisiin ja vähempiosaisiin, mutta poliittisessa valta-asemassa oleviin malaijeihin. Vaikka intialaiset muodostivat varsin ison vähemmistön, he jäivät ST:ssä käydyissä keskusteluissa lähes pimentoon. Etnisten levottomuuksien pelko oli korkealla 1960-luvulla ja tästä syystä julkista keskustelua valvottiin ja sitä yritettiin pitää maltillisena sananvapautta rajoittavien lakien, asetusten ja lehtien harjoittaman itsesensuurin avulla. Etniset kysymykset nousivat ST:ssä kuitenkin esille lähes päivittäin yhteyksissä, joita käsittelemäni tutkielmassani.

Tutkielmani eteni aineistolähtöisesti eli ST:ssä esiinnousseet puheenaiheet ja tapahtumat määrittelivät tutkielmani sisällön. Koska ST ilmestyi päivittäin, sen sisältö noudatteli pitkälle tutkimusajanjaksoni aikana tapahtuneita asioita, joista merkittävimpiä olivat Singaporen ero vuonna 1965, vuoden 1967 kielilakiin liittynyt keskustelu ja vuoden 1969 vaaleja edeltäneet sekä niiden jälkeiset tapahtumat. Lehdessä nousi kuitenkin esille myös paljon sellaisia aiheita, joita ei ole käsitelty aikaisemmassa tutkimuksessa. Tällaisia aiheita olivat esimerkiksi valtion johtajien ja virkamiesten etnisiin taustoihin liittyneet keskustelut. ST:n avulla pystyin analysoimaan, miten eri puolueet ja puolueiden jäsenet suhtautuivat näihin tapahtumiin ja minkälaista retoriikkaa etnisistä kysymyksistä puhuttaessa käytettiin.

Mitä lehti kirjoitti, kenelle ääni annettiin ja mitä mahdollisesti jätettiin kirjoittamatta paljastavat paljon malesialaisesta 1960-luvun yhteiskunnasta. ST:n toimituksen suhtautuminen etnisiin kysymyksiin noudatteli pääkirjoitusten perusteella

hallituspuolueiden linjaa. Oppositiossa olleet puolueet pääsivät kuitenkin myös ääneen lehden sivuilla. ST:ssä julkaistut jutut olivat kuitenkin sävyiltään pääasiassa maltillisia eikä lehti julkaissut kovinkaan radikaaleja kannanottoja etnisiin kysymyksiin liittyen.

ST:ssä käsiteltiin etnisiä kysymyksiä pääasiassa poliittisen päätöksenteon ja poliittisen kilpailun yhteyksissä vuosina 1965–1969. Tämä johtui siitä, että etniset kysymykset kuuluivat malesialaisen politiikan keskiöön 1960-luvulla. Puolueet identifioituivat joko yhden etnisyyden tai monietnisyyden mukaan kuten malaijilainen UMNO tai monietninen Gerakan. Etnisyys ja siihen liittyvät jännitteet nousivat esille myös erilaisten tapahtumien yhteydessä. Tutkimusajanjaksollani sattuneet näennäisesti kansalaislähtöiset tapahtumat, kuten mellakat, eivät kuitenkaan syntyneet tyhjästä vaan niiden taustalla oli monia tekijöitä.

ST julkaisi etnisiin kysymyksiin liittyneitä keskusteluja näennäisen puolueettomasti. Se kuitenkin myötäili jonkin verran hallituksen näkemyksiä etnisistä kysymyksistä antaen hallituspuolueiden jäsenille muita enemmän näkyvyyttä lehtiensä sivuilla. ST:n oma kanta esimerkiksi vähemmistökielten aseman virallistamiseen selvisi kuitenkin lehdessä julkaistussa pääkirjoituksessa, jossa lehti kritisoi selvästi vuoden 1967 kielilakia vastustavia osapuolia eli pääasiassa oppositiota. Vaikka hallituksen linjan mukaiset kannanotot saivatkin eniten näkyvyyttä vuosien 1965–1969 lehtikirjoittelussa, myös sen vastaisia mielipiteitä julkaistiin ajoittain.

Malesian malaijijohtoinen hallitus pyrki yhtenäistämään monietnistä kansaa yhteisen identiteetin, malesialaisuuden, avulla. ST:ssä käydyistä keskusteluista ilmeni, että malesialaisuutta tulkittiin monella tavalla. UMNO:lle malesialaisuus merkitsi lähes samaa kuin malaijilaisuus kun taas monet oppositiopuolueet näkivät malesialaisuudessa mahdollisen pohjan monietniselle kansallisidentiteetille. Nämä ristiriidat ja ST:ssä ylläpidetyt stereotyyppiset kuvaukset Malesian etnisistä ryhmistä johtivat osaltaan 1960-luvulla etnisten malaijien ja kiinalaisten välisiin väkivaltaisiin yhteenottoihin.

Tämä tutkielma pyrkii täydentämään historiantutkimuksen antamaa kuvaa postkolonialistisesta Malesiasta ja sen sisällä käydyistä etnisiin kysymyksiin liittyneistä keskusteluista. ST tarjosi lähdeaineistona uudenlaisen näkökulman tähän aiheeseen. ST:tä voisi hyvin hyödyntää vertailevassa historiantutkimuksessa, jossa toisena vertailtavana sanomalehtenä olisi joku vielä selkeämmin kannanottava lehti kuten puoluejulkaisu. Tällä tavalla Malesian etnisistä kysymyksistä käydystä julkisesta keskustelusta pystyisi saamaan vielä laajemman kuvan.

LÄHTEET JA TUTKIMUSKIRJALLISUUS

I Painetut lähteet

1. Sanomalehdistö

The Straits Times ja *The Sunday Times* 1965–1969

(<http://eresources.nlb.gov.sg/newspapers/BrowseNewspaper?nid=straitstimes>)

2. Lähdekirjallisuus

Mohamad, Mahathir 1970. *The Malay Dilemma*. Marshall Cavendish

International.

Snyder, Nancy L. 1968. "What Happened in Penang?". *Asian Survey* Vol. 8, No.

12, s. 960–975.

Swettenham, Sir Frank Athelstane 1895. *The Malay Sketches*. John Lane.

II Tutkimuskirjallisuus

Andaya, Barbara & Andaya, Leonard 2001. *A History of Malaysia*. Palgrave.

Blanton, Robert; Mason, David T. & Athow Brian 2001. "Colonial Style and Post-

Colonial Ethnic Conflict in Africa". *Journal of Peace Research* Vol. 38, Nro. 4,

s. 473–491.

Brubaker, Rogers 2013. *Etnisyys ilman ryhmiä*. Suomentaneet Vainikkala, Erkki ja

Kivinen, David. Vastapaino.

Chew, Ernest & Edwin, Lee 1991. *A History of Singapore*. Oxford University Press.

Christie, Clive J. 1996. *A Modern History of Southeast Asia: Decolonization,*

Nationalism and Separatism. Tauris Academic Studies.

Collins, Alan 1998. "The Ethnic Security Dilemma. Evidence from Malaysia".

Contemporary Southeast Asia Vol. 20, Nro. 3, s. 261–278.

Daniels, Timothy 2005. *Building Cultural Nationalism in Malaysia: Identity,*

Representation and Citizenship. Routledge.

Gomez, Edmund Terence 2004. *The State of Malaysia: Ethnicity, Equity and Reform*.

Routledge.

Hack, Karl 2012. "Decolonization and violence in Southeast Asia Crises of Identity and

Authority". *Beyond Empire and Nation. The Decolonization of African and Asian*

Societies, 1930s–1970s, s. 137–166. Toimittaneet Bogaerts, Els & Raben, Remco.

Brill.

Hirschman, Charles 1980. "Demographic Trends in Peninsular Malaysia, 1947–1975".

Population and Development Review Vol. 6, Nro. 6, s. 103–125.

Hirschman, Charles 1986. "The Making of Race in Colonial Malaya: Political Economy

and Racial Ideology". *Sociological Forum* Vol. 1, Nro. 2, s. 330–361.

Holst, Frederik 2012. *Ethnicization and identity construction in Malaysia*. Routledge.

Jones, Matthew 2002. *Conflict and Confrontation in South East Asia 1961–1965. Britain,*

the United States, Indonesia and the Creation of Malaysia. Cambridge University

Press.

Lee Kuan Yew 2015 (1998). *The Singapore Story: Memoirs of Lee Kuan Yew*. Marshall

Cavendish Editions.

Lian, Kwen Fee 2006. "Race and Racialization in Malaysia and Singapore". *Race,*

Ethnicity and the State in Malaysia and Singapore, s. 219–233. Toimittanut Lian,

Kwen Fee. Brill.

Lemiere, Sophie 2017. *Illusion of Democracy: Malaysian Politics and People*.

Amsterdam University Press.

- Mauzy, Diane K. 1985. "Language and Language Policy in Malaysia". *Language Policy and National Unity*, s. 151–177. Toimittaneet Beer, William R. & Jacob, James E. Rowman & Allanheld.
- Mohd Azizuddin Mohd Sani 2009. *The Public Sphere and Media Politics in Malaysia*. Cambridge Scholars Publishing.
- Mukherjee, Dipika & David, Maya Khemlani 2011. *National Language Planning and Language Shifts in Malaysian Minority Communities: Speaking in Many Tongues*. Amsterdam University Press.
- Murji, Kasim & Solomos, John 2005. *Racialization: Studies in Theory and Practice*. Oxford.
- Oksanen, Markku 2012. *Ympäristöetiikan perusteet: luonne, historia ja käsitteet*. Gaudeamus.
- Pietilä, Jyrki 2008. *Kirjoitus, juttu, tekstielementti. Suomalainen sanomalehtijournalismi juttutyyppeiden kehityksen valossa printtimedian vuosina 1771–2000*. Jyväskylän yliopisto.
- Ricklefs, M. C. 1992. *A History of Modern Indonesia since c. 1300*. Macmillan Press Ltd.
- SarDesai, D. R. 1997. *Southeast Asia: Past and Present*. Routledge.
- Tajuddin, Azlan 2012. *Malaysia in the World Economy (1824–2011). Capitalism, Ethnic Divisions, and 'Managed' Democracy*. Lexington Books.
- Turnbull, Mary C. 1982. *A History of Singapore 1819–1975*. Oxford University Press.
- Turnbull, Mary C. 1989. *A History of Malaysia, Singapore and Brunei*. Allen & Unwin.
- Verma, Vidhu 2002. *Malaysia: The State and Civil Society in Transition*. Lynne Rienner.
- Vuorio, Kaija 2009. *Sanoma, lähettäjä, kulttuuri. Lehdistöhistorian tutkimustraditiot Suomessa ja median rakennemuutos*. Jyväskylän yliopisto.

White, Nicholas J. 2004. *British Business in Post-Colonial Malaysia 1957–70. Neo-colonialism or Disengagement?* Routledge.

Yeoh, Seng Guan 2010. *Media, culture and society in Malaysia.* Routledge.

LIITTEET

Liite 1. Länsi-Malesian kartta

Liite 2. Lyhenteet

Alliance	Alliance Party
DAP	Democratic Action Party
Gerakan	Parti Rakyat Gerakan
Labour	Labour Party
MCA	Malaysian Chinese Association
MIC	Malaysian Indian Congress
MSC	Malaysian Solidarity Convention
NOC	National Operations Council
PAP	People's Action Party
PMIP	Pan-Malaysian Islamic Party
PPP	People's Progressive Party
SF	Socialist Front
ST	Straits Times
UDP	United Democratic Party
UMNO	United Malays National Organisation